

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izhaja vsak dan svecer izvenredno in prazniko.

Inserati veljajo: peterostopna petti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 85

Vojna na Balkanu.

Ultimatum!

(Od našega posebnega poročevalca.)

Belgrad, 15. oktobra.

Zvezne balkanske države niso dobile od turške vlade še nobenega odgovora na svojo kolektivno noto in ga najbrže sploh ne dobijo, pač pa so takoj potem, ko je turška vlada prejela kolektivno noto, začele prestopati turške čete srbsko in bolgarsko mejo, odkoder se morajo vračati — s krvavimi glavami.

Stvar je torej popolnoma dozorela za izročitev ultimatumu Turčiji in v dobro poučenih krogih se govori, da se izroči ta ultimatum jutri, pojutrišnjem, t. j. po preteku 24 ur začne pa vojna.

Ginljiv je bil sprejem srbskih čet na Bolgarskem. Bolgarski vojniki so prinesli srbskim vojakom kruha in soli — star slovanski običaj — ljudstvo jih je poljubovalo, ženske so jih pa vse okrasile s cvetjem. Pravijo, da so bili srbski oficirji in vojniki do solz ginjivi pri tolikih dokazih ljubezni in — hvaležnosti, ker velik del srbske armade je prišel na Bolgarsko najbrže za to, da pomaga bolgarski armadi pri jedrenju, kjer čaka združeno armado težka naloga.

Ta sloga in bratska ljubezen, ki je nastala sedaj med Srbi in Bolgari, je več vredna kot vse, že radi nje so bili dogodki, ki se začnajo odigravati na Balkanu, potrebni. L. 1885. je bilo posejano med Srbe in Bolgare seme ljubeznega sovraštva, l. 1912. je bilo posejano seme prave in odkritosrčne ljubezni in ker so sedaj izravnavani vsi spori, ker je dosežen v vseh spornih vprašanjih bratski sporazum, je upravičeno pričanje, da bodo sedaj ustvarjeni odnosi med obema narodoma ostali — stalni in trdni.

Te dni sta se sestala na progi med Nišem in Pirotom srbski in bolgarski kralj in sta se dolgo pogovarjala, potem sta pa zopet odpotovala: Ferdinand proti Sofiji in Peter proti Belgradu.

Srbski principi so vsi uvrščeni v armado. Prestolonaslednik Aleksan-

der bo poveljeval divizijo, princ Gjorgje polk ali brigado, kraljev brat princ Arsen bo poveljeval konjeniško divizijo in njegov sin princ Pavel se udeleži vojne kot pehotni podporočnik. Vesti dunajskih klerikalnih listov, da vlada noče dovoliti princu Gjorgju, da bi šel na bojišče in da je on žugal, da se udeleži vojne na črnogorski strani, so ravno tako izmišljene, kakor vesti o samomoru generala Jovanova, ki ga v srbski armadi sploh ni.

Srbske finance se nahajajo — kakor izjavlja finančni minister dr. Sarar Paču — v zelo ugodnem stanju. Pred vsem razpolaga vlada z veliko gotovino — okoli 125 milijonov dinarjev v zlatu — in tudi posojila se ji ponujajo po izjavi finančnega ministra in sicer pod zelo ugodnimi pogoji, ali vlada ponudb vseeno ne sprejeme, ker je z denarjem tako dobro preskrbljena, da vodi vojno lahko pol leta in vojna s Turčijo ne bo trpela tako dolgo, če tudi ne bo ravno lahka stvar premagati Turčijo. Srbi so resnično trezni ljudje, ne delajo si nobenih iluzij in kakorkoli so prepričani v zmago, ne podcenjujejo nikakor sovražnika, temveč priznavajo odkrito, da je Turčija močan sovražnik.

To je dobro in pametno, ker ako se vojaki zavedajo, da njihova naloga ni lahka, se bodo s temvečjo vnemo borili.

Koliko je dati na turške »reform«, se vidi iz naslednjega:

Ravno sedaj, ko turška vlada izjavlja, da hoče izvesti reforme v zmluslu člena 23. berlinskega dogovora, dobiva srbska vlada iz novopazarkega sandžaka naslednje poročilo:

Blizu Raške so Turki ubili popa Filipa Vuzmanovića in so mu, dokler je bil še živ, odrezali nos, brado in brke z ustnami.

Tudi popa Petra Bakalina so ubili in mu odrezali nos.

Vožina Zanjica iz Gradine so razsekali na kose.

Voji Milosavljeviću iz Gornje Pilice so odsekali glavo in jo nabili na kol.

Arsenija Pevanca in Arsenija Sašaneca so ubili in vsa razmesarili; razen teh dveh so ubili Turki v tem kraju, t. j. v Gradini, še pet Srbov.

Aleksa, brata izmrcvarenega popa Filipa Vuzmanovića, so ustrelili in mu potem odrezali nos in ušesa.

Savi Boškovo, Slavku Saviću in Miljku Stevanoviću so odsekali glave.

Vidosava Aleksića so ubili, ali v naglici niso imeli časa, da bi ga tudi mrcvarili.

Nekemu starčku so živemu iztaknili oči, a nekega šletnega otroka so z nožem razparali.

V nekaterih vaseh proti Vranji so Turki ubili devet Srbov — — — Tako se na Turškem izvajajo »reform«: obljubila se — kadar je Turška v stiski — vse, kar se hoče, v resnici so pa razmere vedno slabše, neznosnejše in zato: blagoslovljeno bodi orožje združenih balkanskih držav, ki nosi zatiranim in preganjanim sužnjem na Turškem svobodo, pravico in pogoje za miren kulturni in gospodarski razvoj, pogoje za življenje dostojnega človeka.

Belgrad postaja vedno bolj tihi in miren. Mladih moških ni več tukaj, ostali so samo starci, ženske in otroci, in ni rodbe, ki ne bi imela na meji kakoga svojca ali pa tudi več njih. Pust je glasoviti belgradski »Corso« (Knez-Mihajlova ulica), ker mladi ljudje so vsi pod orožjem in dekleta in žene so doma, kjer mislijo na svoje soproge, očete, sinove, žene... Banke, prazne, trgovine prazne, uradi več kot na polovico prazni; ob deseti uri zvečer ni nobenega življenja več in Belgrad je v normalnih časih še o polnoči navadno zelo živahno mesto. Tihe in mirne so noči: samo vojaki III. poziva, ki nadomestujejo orožništvo, hodijo s svojimi dolgimi puškami-berdankami po mestu in se tiho pogovarjajo med sabo... še bolj tiho in mirno postane v par dneh, ko nastane vojna in bodo morali biti vsi lokali zaprti že ob 9. uri zvečer, a po 10. uri zvečer se ne bo smelo v gručah sprehajati po mestu. To pa zato, da se bo moglo preprečiti špijonažo, ki jo bodo poskušali Turki in njihovi zavezniki na njihov račun močno razviti. Ali nevarno, zelo nevarno je biti volun in malo jih bo vživalo plodove svojega »dela«...

Zvezdan.

Poročila s črnogorsko - turškega bojišča.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 13. okt.

(Iz uradnih poročil.)

Klešana, 12. oktobra 1912, ob 12. uri 7. minut ponoči:

Včeraj se je neposredno pred nočjo začela borba med našimi ogledniki in turškimi prednimi oddelki pod Širočkimi vrhovi na mestu Čaf-Bobotič. Na pomoč so prišli tudi zadnji oddelki, tako, da se je na črnogorskem levem krilu razvila ljuta borba. Na turški strani so bili v ognju trije bataljoni. Naše čete so po hudem naporu potolkle neprijatelja in mu zadale težke izgube. Po izpovedbi nekega vjetnika imajo Turki 300 mrtvih in ranjenih. Turki so se umaknili kilometer daleč od svojih prejšnjih pozicij. Na črnogorski strani je okoli sto mrtvih in ranjenih. V tej bitki je sodelovala turška artilerija spredaj, za hrbtom naše vojske pa dva, s topovi oborožena munitorja, ki ploveta po (Skaderskem) jezeru. Na desnem krilu (barske divizije) je na drugi strani Bojane (s topovi) porušena kula Luana. Turška posadka je pobegnila, vsled česar so črnogorske čete prekoračile Bojano in združene z vstasi Malisori pregnale sovražnika. Pozicije našega centra so ostale neizpremenjene in se vrše priprave za nadaljno postopanje.

Bjelo Polje, 12. oktobra 1912, ob 12. uri 8 min. ponoči:

Brigadir general Vukotić je obhodil mesto samo, ki je dosti lepo. Ima precej lepih hiš. Mesto je tudi dosti veliko. Bajje ima 6000 do 7000 hiš in faktično ni manjše kot je bilo staro mesto. V Podgorici se vrše v pravoslavni cerkvi molitve za zdravje črnogorskega kralja-gospodara, njegove hiše in za napredek njegove vojske.

Cetinje, 14. oktobra 1912.

Včeraj popoldne je zavzela črnogorska armada brda Visitor nad Gusinjem. Ob tej priliki sta bili osvojeni dve kuli, prva na Pečiću,

druga na Nočiću. Turki so se hrabro branili, toda junaško se jih je obvladalo. Pri tem je črnogorska vojska zaplenila štiri dobre brzometne topove, mnogo pušk in municije ter dva turška barjaka.

Brigadir Janko Vukotić javlja brzojavno, da so v teku vojne operacije proti Beranu. Padec Berana se pričakuje vsak trenotek.

Osvojitev trdnjave Tuzi.

Cel dan so se včeraj vršili dogovori glede predaje Tusi z utrdbami v okolici vred in z enim delom Šipčanika. Ker so se Turki obotavljali, je črnogorska artilerija s strelji vnesposobila dva turška topa na utrdbi Vranj za nadaljni boj. En sam top pa utrdbi ni mogel rešiti: Vranj izobesi malo kasneje belo zastavo. Živalni klici veselja zaorijo v črnogorskih vrstah. Ob pol 11. se poda tudi mesto Tusi z ostalim delom Šipčanika. Radost nepopisna. Vsa Podgorica, moški in ženske, hiti proti Rženičkemu mostu, da je priča veselega dogodka in zmage, izvajevane brez velikega krvoprelivanja. V Tusi in Šipčaniku je nad 5000 mož turške posadke. Pred prodajo so Turki prosili, naj se jih pusti z orožjem v Skader, nakar se seveda ni moglo pristati. Zvečer pride v Podgorico 3000 vojnih vjetnikov iz Šipčanika in Tusi.

Angleški listi in Črna gora.

V glavnem vojnem stanu vlada najboljše razpoloženje. Kralj dobiva neprestano od vseh strani sveta brzojavne izraze simpatij. Ganljiva je brzojavka vdove grofa Ignatijeva. Ravnotako so polni navdušenja »za Črno goro« brzojavi velikih angleških listov, ki javljajo, da stavijo z največjim veseljem svoje predale na razpolaganje pravični stvari Črne gore.

Črnogorske izgube.

Od začetka boja do danes je imela Črna gora vsega skupaj 256 mrtvih in preko 800 ranjenih. Največ ranjenecv je bilo pod Tarabosom, ki so se mu črnogorske čete

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski pisal Alphonse Daudet.
Prevel Oton Župančič.

(Dalje.)

Zjutraj pred odhodom je Jean zajtrkoval v mali jedilnici, okno odprto na tisto široko, tlakovano cesto, po kateri se je razprezal plevel, in ki je tekla med sečmi črnega trna s trpkim duhom. Tod je imel do kolo dvora deset minut mimo šumečega in žvrgoččega parka; in kadar se je vračal, je bilo tem tiše, čim bolj so padale sence od grmovja na mah zelene ceste, oskrlačene z večerno zarjo in so se kukavice od vseh strani v gozdu preklicavale s slavčki med bršlinjem.

A komaj sta se dobro nastanila in je minilo prvo presenečenje nad tem mirom okoli njiju, je zgrabila njega zopet muka jalove in vstajoče ljubosumnosti. Razdor njegove me trese z Roza in odhod iz hotela je sprožil med tema ženskama v dvojnem smislu strašen preprič, ki je oživljal njegove sumnitve, njegov najmučnejši nepokoj; in kadar je odhajal pa je zagledal iz železniškega voza njuno nizko hišo, ki je imela nad prvim nadstropjem okroglo lino, je s pogledom prodiral zidovje. Govoril si je: »Kdo ve?« in to ga je preganjalo celo do aktov v pisarni.

Kadar se je vrnil, mu je morala pripovedovati o celim dnevu, o vseh svojih potih in večinoma brezpomembnih delih, med katerimi jo je čisto presenetil z naglim: »Na kaj misliš? ... Takoj povej! ...« Ker se je neprestano bal, da se ji toži po čemerkoli ali po komerkoli iz tiste grozne preteklosti, katere se je izpovedovala z vedno enako neomahljivo prostodušnostjo.

Tisto dobo, ko sta se videla samo ob nedeljah, željna drug drugega, vsaj ni dospel do teh mučnih in natančnih moralnih preiskav. Sedaj pa, zblížana, neprenehoma skupaj sta se trpila celo med poljubi in v najtesnejših objemih z boleznim čustvom nepopravljivosti; on je hotel preskrbeti tej ljubezni prenasice, ni ženski vzemirjenji, ki jih ona še ni poznala, ona se je mučila, da bi mu dala slasti za deset drugih, in ker se ji ni posrečilo, se je jokala v onemogli jezi.

Potem sta oba nekako popustila; mogoče so se jima čuti prenasitili v tplem naročju naravnem, ali pa je vplivala, kar je še enostavnejše, sosedčina Hettémov na njiju. Med vsem stanovanjci pariške okolice ni bilo morda niti ene dvojice, ki bi bila tolikanj vživala prostost bivanja na kmetih, kakor ta; hodila sta skoraj razprnjana, z vlaknastim slamnikom na glavi, gospa brez modra, gospod v slamatih copatah; po obedu sta nosila racam skorij, kuncem odpad-

kov, potem sta plela, grabila, cepila, zalivala.

Ho, zalivanje!...

S tem sta začela, toliko da je prišel mož domov in zamenil svojo pisarniško obleko z robinzonsko haljo; in kadar se je že davno zmračilo, je bilo slišati v somrak vrtička, od katerega se je dvigal svež dih po vlažni prsti, škrtanje vodnjaka, zadavanje velikih kangel - zalivač, silno sopihanje, blodeče po vseh gredičah, in šumotanje, kakor bi kapalo delavcem s čela v njihove škropilnice, in sedaj pa sedaj zmagoslaven krik:

»Dvaintrideset sem jih dal sladkemu grašku!...«

»In jaz štirinajst balzaminam!...«

Ta dva človeka, ki jima ni bilo dovolj, da sta srečna, nego sta se hotela tudi videti srečna, sta vživala svojo blaženost, da so se ti kar sline cedile; posebno možak, ki je govoril na neodoljiv način o slasteh skupnega zimovanja:

»Pa kaj sedaj, to ni še nič; ampak decembra meseca boste videli!... Prideš domov blaten, premočen, z vso pariško mero na vratu; pa najdeš lep ogenj, lepo svetilko, dišečo juho, in pod mizo coklje, s slamo nabasane. In potem, le premisli, ko si se pošteno napokal želja s klobasico, kos švicarskega sira, svežega izpod mokre cunj, pa ga zaliješ z literčkom vinčka, ki ni prišel čez Bercy, ni krščen, ni začarav, kako se prileže, primekniti naslanjač

pred kamin, si prižgati pipo, srebati kavo, nabriznjeno s sladkim konjakom, ter skupaj z ženko malo zadremčkati, dočim se na šipah polagoma sčee otajani led... O, prav malo zadremčkati, toliko da za prvo potrebo prebaviš... Potem greš risat, ženka pospravi z mize, pobrklija po sobi, odgrne posteljo, pripravi ogrevalo, in ko je legla in ti ogrela prostor, zlezeš se ti v gnezdo, in to te ovije po vsem životu s toploto, kakor da si se zaril ves v slamo v cokljah...«

Tako živo se je zamislil ta v svojo snov, da je postal zgovoren, ta kosmati velikan, ki sicer ni znal jezika obrniti, ker je bil po navadi tako plah, da ni mogel izpregovoriti dveh besed, da ne bi zraven zarudel in zajekljaj.

Ta njegova silna plahost, v komičnem nasprotju z njegovo črno brado in s temi širokimi pleči, ga je dovedla v zakon in do pokojnega življenja. V šestindvajsetem letu, ko je kipel zdravja in mladosti, Hettéma ni poznal ljubezni in ženske; pa ga nekoč, v Neversu, po precej obili večerji, zavleko napol pijani tovariši v javno hišo in ga prisilijo, naj si izbere dekle. Od onod je prišel ves pretresen, se je večkrat vrnil, si izbral vselej isto, poplačal je njene dolgove, jo vzel s seboj, in ker se je bal, da mu je ne bi kdo preotel, in da bi si moral potem druge iskati, se je napol sled ž njo oženil.

»Legitimna združba, dragi moj...« je dejala Fani z zmagoslavl-

nim nasmehom Jeanu, ki jo je prepaden poslušal... »In od vseh, kar jih poznam, je ta zveza še najbolj čista in najbolj poštena.«

To je trdila v odkritosrčnosti svoje nevednosti, zakaj zakoni, v katere je mogla ona pogledati, pač niso zaslužili drugačne sodbe; in vse njene izkušnje o življenju so bile prav tako krive in odkritosrčne, kakor ta.

Ti-le Hettémovi so bili prav pomirljiva sosedčina; vedno enake volje, sta oba pripravljena za usluge, če jima niso ravno bogvejak prizadevale, predvsem pa sta mrzela vse nastope in prepire, kjer bi bilo treba potegniti na to ali ono stran, in sploh vse, kar bi utegnilo motiti mirno prebavo. Žena je poizkusila uvesti Fani v skrivnostni kurje in kunčje reje, jo navdušiti za zdravo zabavo zalivanja rož, a zaman.

Gaussinova ljubica, dekle iz predmestja, ki je preromala vse atleje, je ljubila deželo samo mimo grede, na izletih; njej so bili to kraji, koder se lahko do mile volje razkriči, valja po travi, izgubi s svojim fantom. Mrzela je vsak napor in vsako redno delo; šestmesečno upraviteljstvo v hotelu ji je za dolgo izčrpalo ves pogon, in sedaj se je mehkužila v topem brezdelju, pijana zložnega življenja in čistega zraka, da se ji skoraj več ni poljubilo oblačiti se, česati se, ali celo odpreti svoj klavir.

(Dalje prihodnjik.)

približale na 1500 m in osvojile eno vrsto šanc. Za tem je bilo mnogo mrtvih na Dečici, ki so ga Črnogorci zavzeli v naskoku. Izguba na častnikih je precejšnja. Od ranjencev jih je 90% lahko ranjenih, ki bodo v desetih dneh zopet sposobni za boj. Čete pred Šipčanikom se vesele najboljšega zdravlja.

Odbit napad črnogorskega bataljona na Taraboš.

Cetinje, 14. oktobra.

Predvčeršnjem, 12. oktobra, je poskusil lešnjanski bataljon splaziti se v trdi noči v trdnjavo Taraboš, ki še edina zapira barski diviziji prosto pot do Skadra. Storil je to na svojo roko in proti volji ali brez vednosti višjih svojih oficirjev. Imeli so za seboj že vsa nevarnejša mesta in bili od glavnih utrdb oddaljeni jedva sto korakov. Gotovo bi se jim posrečilo polastiti se trdnjave, ako bi jih ne bil zagledal monitor, ki križari po Skaderskem Blatu, kot imenujejo Črnogorci navadno Skadersko jezero. Slučajno je namreč vrigel njegov reflektor svojo luč ravno na tisto mesto, kjer so se junaki lešnjanskega bataljona plazili proti vrhu na trdnjavo. In očili so togo in črnogorska kri je tekla v potokih. Videč, da ni rešitve, so vdrl v bližnji šanec kot gladni volkovi, morili in morili, a padali drug za drugim. Kolikor jih ni padlo, so vsi večinoma ranjeni od mitraljez.

Govori se, da so radi šaljivih stihov:

»Aj, da mi je kraj Sitnice podignuti sto Lešnjana, koji mladi pogiboše u sto boja i megdana,«

in da pokažejo, da jim ni težko umreti za domovino, v slepem fanatizmu napadli maloštevilni tako silno trdnjavo. — Ako poslušamo ranjenca, ki pripoveduje ta dogodek, pri katerem je toliko junakov našlo prezgodnjo smrt, se nam zdi, da ponavljajo Bohunove doživljaje iz Sinkievčevega »Z ognjem in mečem«.

Da so se lešnjanski junaki rodili kje drugje kot na skalnih brijih med Rjeko in Podgorico, da jim ni tekla zibel v kršni Črni gori, kakšno slavo bi jim pela povestnica, s kakšnim spoštovanjem bi svet izgovarjal njihovo ime. Toda taraboški levi počivajo mirno, ne dramijo se iz večnega spanja, le vetrič, ki hladi od črnogorskega Skaderskega jezera preko njih grobov, prinaša seboj pridružen pesem srbskega slepega guslarja, sedečega ob cesti, ki ob spremljevanju enostranskih gosli, poje njih nemilno slavo.

V bolnici na Cetinju.

V cetinjski vojašnici, ki so jo izpremenili za čas vojske v bolnišnico, se nahaja sedaj okoli 140 ranjenih vojakov. Večina ran ni nevarna, izmisi par jako resnih slučajev. Ranjenci, katerih poškodbe niso resne, ga značaja, so dobre volje in strastno pričakujejo dneva, da jim zdravnik reče: »Vstani in idi!« »Potem, pravijo, »se hočemo osvetiti za naše rane!« V bolnišnici, v velikih, kar najprimernejših vremenih dvoranah, strežejo črnogorske dame z neverjetno požrtvovalnostjo, samozatajevanjem in ljubeznijo noč in dan. Neumorno so na nogah. Če gledaš njih upadle obraze, bledeše kot obraze ranjencev, imaš pred seboj živo definicijo plemenite žene. Poleg matere, gospe in hčere ministra in generala opaziš zastopane žene vseh stanov. Toda tu ni stanovske razlike: vse tekmuje, da postreže kar najboljši junakom, ki so za domovino lili svojo kri.

V civilni bolnišnici se nahajata tudi dve žrtvi vojnega plesa, ki pa nista bili poklicani z orožjem v roki braniti otačinjo. Med drugimi težko ranjenimi ležita dve priprosti seljakinji, katerih eno je zadela turška krogla na črnogorsko-turški meji še pred pričetkom in napovedjo vojne, drugo pa, ko je vojakom, svojim ožjim rojakom v vročem boju donajala vode in kruha.

Danes so obiskali obe bolnišnici vsi tuji častniki, ki se nahajajo na Cetinju in se jako pohvalno izrazili o vzornem redu, ki vlada v njih.

Osvojitev Bjelega Polja.

V četrtek ob 4. popoldne so Črnogorci osvojili Bjelo Polje. Zavzeli se je izvršilo na sledeči način: Pred padcem Bjelega Polja so bile zavzete vse pozicije okoli Obrova, ki leži na desni strani Lima. Redovna turška vojska je pobegnila v Sjenico. V noči od 27. na 28. sept. (po starem koledarju) so prišli k generalu Vukotiću sin Mehmeda-Askova, bivši črnogorski perjanik (ali gardist) in dva Srba s pismom, v katerem prosijo bjelopoljski prvaki, da bi se na mesto ne streljalo, ker se hoče predati. Prosili so, naj se označi kraj, kjer bi jih Vukotić hotel sprejeti. Vukotić se je odločil za selo Kruševu in poslal tja spremstvo, ki naj bi bjelopoljsko odposlaništvo varovalo pred event. napadi. Toda na črnogorsko spremstvo se je pričelo iz Bjelega Polja streljati s puškami in z Obrova s topom. Bjelopoljski seveda niso došli na sestanek. Ker se je streljanje nadaljevalo, je poslal Vukotić doljno-morački in kolašinski bataljon in del drobnjačkega, da prebredejo Lim in osvoje Obrovo. Vojaki so gazili vodo do vratu. Obrovo so vzeli v naskoku ob 3. popoldne. Pri naskoku na Bjelo Polje sta bila 2 mrtva in 10 ranjenih. Represalije in plenjenje v mestu je zabranjeno. Črnogorci so uvedli takoj vse oblasti, pošto in brzojav. Turške izgube so velike.

Odgovor Turčije.

Iz Carigrada prihaja pod predvčeršnjim datumom ob 11. ponoči sledeča brzojavka kot odgovor Turčije na bolgarsko - srbsko noto:

Ker ne zasluži bolgarsko-srbska nota glede vilajetov evropske Turčije nobenega odgovora, smo ravnokar naročili svojim zastopnikom v Sofiji in Belgradu, da naj prekineta vse stike z neodločnimi uradi ter se vrneta v Carigrad. Mislimo, da bodo vpoštevale naše težnje za ohranitev miru velesile, katerim nasproti niso izkazale majhne države dosti spoštovanja, ker so odklonile njih posredovanje in se drzno obračati se proti nam, ne da bi vpoštevale eksistenco Evrope.

Bolgarska vojna napoved.

Specijalnega korespondenta »Agence Havas« je sprejel bolgarski ministrski predsednik Gešov v avdijenci ter mu sporočil sledeče: Turčija odklanja vsako vmešavanje v zadevo reform v Makedoniji. Ravno to pa je edino sredstvo, da se izvedejo reforme, na drugi strani pa se Bolgarska za te reforme bori že predolgo, da bi mogla odstopiti od teh zahtev.

Glasom uradnih poročil iz Sofije bolgarski ministrski svet ni prišel še do nikakega sklepa glede napovedi vojne Turčiji. Ker je Turčija odpoklicala svoje poslanike, ni treba več ultimatumov. Splošno se sodi, da bo Bolgarska napovedala z manifestom jutri vojno. Napoved vojne se ne bo izvršila najprej v Sofiji, marveč bo kralj prebral najbrže napoved pred armado, s čemer se bo vojna takoj začela.

Iz Sofije poročajo, da se je oseba turškega poslanstva v Sofiji včeraj odpeljala čez Caribrod, Belgrad in nato čez Ogrsko in Rumunsko v Carigrad. Turški konzul in njegov tajnik ostaneta še v Sofiji.

Velesile.

»Politična korespondenca« poroča iz Londona: Glasom informacij od strani najboljših patriotov iz vseh balkanskih držav se utrjuje upanje, da bo zadela intervencija velesil po prvih odločitvah bitkah v prilog miru na prav majhne ovire. V tem oziru se vrše sedaj dogovori med velesilami ter je upati, da pride do vseevropskega sporazuma.

Nasproti tem poročilom pa pravi poročilo iz Pariza, da je mednarodna konferenca v sedanjem položaju popolnoma brezupna, zato je izdala francoska vlada nov načrt. Francoska vlada hoče doseči med velesilami sporazum, ki bi vojno na Balkanu kolikor mogoče skrajšal. Velesile naj bodo med seboj vedno v stiku ter naj bodo pripravljene, da store v trenutku, ko bo treba, vse, da se konča vojna na Balkanu.

Proti Skadru.

Iz Podgorice je dobila »Berliner Ztg. am Mittag« poročilo, da so pripeljali tja turške vjetnike iz Tuzija in Huma. V trdnjavi Hum so vjeli Črnogorci 2500 turških vojakov. Sedaj je pot v Skader prosta. Južna kolona pod vojnim ministrom Martinovićem nadaljuje svoje operacije proti trdnjavi Taraboš. Severna kolona se pomika od Belega polja proti Kosovem polju. Prišlo je do krvavih bojev pri Berani.

Iz Podgorice poročajo o akciji desnega črnogorskega krila proti Skadru pod poveljstvom vojnega ministra Martinovića sledeče:

Divizija je začela pod poveljstvom vojnega ministra Martinovića prodirati v sredo iz Kletinja ter stoji pred trdnjavo Tarabošem. Pri svojem prodiranju je divizija naletela le na malo odpora. Lahko se je posrečilo zavzeti utrdbi pri Katrali, Vlatini in Sosiju. Črnogorci so razdeljali tudi dve drugi utrdbi. Turške pozicije pri Radovcu je vzela črnogorska pehota. Izgube v teh bojih so bile velike. Ko je kolona zavzela Lipovino, se je pomikalo levo krilo ob desnem bregu Skaderskega jezera do holmov. Pe, Ubala in do Cekte, kjer je naletelo zopet na močan odpor tamošnje tur-

ške posadke. Po večernem boju so se Turki vdali, nakar so tudi druge utrbe zapustile svoje utrbe.

Zelo naivno se glasi sledeča turška brzojavka iz Soluna: Turškemu vojaštvu se je posrečilo pri Tuziju premagati veliko črnogorsko četo. Črnogorci so imeli mnogo izgub. Pač pa je res, kar poroča solunska brzojavka z južnega bojišča, da se Črnogorcem še ni posrečilo zavzeti Taraboša. Z rezervno pa je sprejeti turško brzojavko, ki se glasi:

Carigrad: Glasom turških poročil so štirje turški bataljoni razgnali 8000 Črnogorcev v bližini Kranje. Črnogorci so imeli baje 600 mrtvih. Iz El Basana in drugih krajev so močne turške vojaške čete na poti proti Skadru.

Iz Podgorice poročajo, da upajo Črnogorci že jutri priti pred Skader, kjer se bo vršila prva velika, odločilna bitka.

Berane padle.

»Journal de Salonique« poroča iz Sandžaka, da imajo Črnogorci pri svojem prodiranju skozi Sandžak velike težave. Podnevu in ponoči jih obkrožajo turški prostovolci ter jim prizadevajo velike izgube. Do sedaj zavzete pozicije Črnogorci ne bodo mogli obdržati, kakor hitro pridejo ojačanja.

Iz Podgorice poročajo, da so se vršili pri Beranah krvavi boji. Kakor hitro bodo padle Berane, pade tudi Plevlje, ker bodo srbski četaši pretrgali Turkom vsako zvezo.

»Neues Wiener Tagblatt« izve od svojega specijalnega korespondenta v Podgorici, da je mesto Berane po hudem boju včeraj opoldne padlo. Boj je trajal dva dni. Na obeh straneh je padlo mnogo moč. Črnogorci so zaplenili med drugim tudi 14 topov in municijo ter raznega drugega vojnega materiala.

Boji ob bolgarski in grški meji.

Iz Soluna prihajajo malodušne brzojavke, ki pravijo, da bolgarski in grški vstaji vzemirajo meje, da pa se je posrečilo čete pognati nazaj. Pri Trikali in Larisi stoje 4 divizije. Petnajst gorskih topov je dospelo ob Jonsko morje. Na meji so videli grški vojaški aeroplan.

V bližini Velesa so baje Turki vneli majhno bolgarsko četo, ki jo je vodil neki Ilija. Imela je baje nalog izvršiti dinamične atentate.

Turčija.

Iz Carigrada poročajo, da se odpelje vsak dan po 30 vlakov z 10.000 do 12.000 rezervisti iz Anatolije v glavna taborišča štirih turških armadnih korov, ki so namenjeni proti Bolgarski. Turški armadni voji se nahajajo v Jedrenju, Kirikili, Carigradu in Galipoliju. Vsak voj ima 3 divizije po 9000 mož. Kore pomnožujejo se rezerve iz Male Azije, ki prihajajo neprestano že 14 dni ter štejejo sedaj skupaj 250.000 mož. To vojno silo hoče Turčija razdeliti na dve armadi ter upajo, da bosta ti armadi zadostovali, da krijeta pot iz Jedrenja v Carigrad. Za sedaj Turčija ne bo poklicala nadaljnjih vojev iz Male Azije. Tri voje, ki stoje v Skoplju, Bitolju in Solunu bodo poslali proti Srbiji in Črni gori v slučaju potrebe pa bodo podpirali ostale štiri voje v Vzhodni Rumeliji. Turčija hoče začeti takoj z ofenzivo.

Abdulah paša, poveljnik vzhodne armade, se je odpeljal, kakor poročajo iz Carigrada, na bojišče.

Mladoturški komite razpošilja na krajevne organizacije okrožnico, v kateri pozivlja svoje pristaje, da naj podžgo mohamedansko prebivalstvo, da masakrira Bolgare, Srbe in Grke.

»Kölnische Zeitung« poroča iz Carigrada: Armada evropske Turčije šteje 350.000 mož. Predvčeršnjem so začeli prihajati anatolski redifci (rezervniki). Dozdej je prišlo 6000 mohamedancev, ki jih prištevajo med najboljše turške čete. Prevažanje se vrši v redu.

Bolgarska.

Bolgarska narodna banka je sporazumno s finančnim ministrstvom sledeče odredila: Prevzela je inkaso vseh od zavarovalnic predloženih življenjskih zavarovanj kakor tudi poznejših zavarovanj za slučaj vojne in je dovolila ranjencem in pa ženam rezervistov, ki so na bojišču, potrebni kredit za plačevanje premij.

Ravnatelj bolgarske kreditne banke Ludovik Polakorec in uradnik istega zavoda Strianov sta se pripeljala iz Sofije v Gyulo na Ogrskem ter nakupila 2000 parov vojaških čevljev, celo zalogo, ki so jo imeli na razpolago ondotni izdelovalci. Razentega sta pa sklenila pogodbo za dobavo 10.000 parov čevljev, od katerih se mora vsak teden 1500 parov dobaviti. Bolgarski zastopniki

so tudi v Temešvarju in Debrečinu sklenili enake pogodbe.

Muzelmanski notabel Šefik Emir v Stari Zagori, sin bivšega poslanca v sobranju, je podaril bolgarski armadi in bolgarskemu rdečemu križu veliko množico žita in perila. Sam pa vstopi kot zdravnik v bolgarsko armado. Nadalje je mufti v istem mestu pozval ondotne muzelmane, naj obdelujejo polja onih svojih bolgarskih sodržavljanov, ki gredo v vojno. Ta odredba je napravila kar najboljši vtisk na Bolgare.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je bolgarska vojna uprava naročila pri avstrijski družbi za izdelovanje aeroplanov osem aeroplanov, ki morajo biti izvršeni še ta mesec. Kot pilote so angažirali avstrijske aviatike Stangla, Bartla in Seidla, ki se bodo podali k bolgarski armadi.

Osebe turškega poslanstva v Sofiji je včeraj ob desetih zvečer odpotovalo čez Belgrad v Budimpešto, ker zveza z Rumunsko ni mogoča. Turški poslanec se je obrnil na bolgarsko s prošnjo, da mu garantira svobodno pot skozi Bolgarsko in Srbijo. Ker so balkanske države že odpoklicale svoje poslanike iz Carigrada, so torej diplomatske zveze že pretrgane. Vendar pa vojna pred petkom ne bo izbruhnila.

»Tanin« pa poroča, da bo koncentracija bolgarskih čet vsled pomanjkanja transportnih sredstev končana še le v par dneh. Bolgarska je svoje čete pomaknila 25 kilometrov nazaj od meje in je pustila ob meji le predstraže.

Bolgarske čete so se začele koncentrirati in bo koncentracija najbrže še danes končana. Bolgarska armada bo razdeljena v dva dela. Prva armada, ki se nahaja ob reki Marici, je močnejša. Koncentrirana je v Vzhodni Bolgarski. Njeno glavno taborišče je Stara Zagora, kjer je tudi car Ferdinand. Ta armada šteje približno 250.000 mož. Druga armada pri Kjustendilu je mnogo slabjša in šteje samo 95.000 mož. Najbrže bo skupno s srbsko armado operirala.

Srbija.

Včeraj že smo poročali, da je iz Belgrada odšel turški poslanik in sicer ne da bi se javil pri oblastih in ne da bi zahteval svoje listine. Ta korak turškega poslanika je napravil v Belgradu jako mučen vtisk.

Včeraj so odšli tudi ostali člani turškega poslanstva in konzulata in sicer v Zemun. Do pristanišča sicer je spremljal ves diplomatični kor v Belgradu. Turški uradniki ostanajo do napovedi vojne v Zemun. Napoved vojne pričakujejo danes.

To poročilo podkrepljajo tudi zanesljive vesti o mrzlični hitrosti, s katero izvršuje Srbija vojne priprave in dislokacijo čet. Prvi poziv srbske armade z devetimi rezervnimi letniki je odšel včeraj na jug. Vojaštvo tega poziva je jako dobro oboroženo, v vojaških novih uniformah, samo čevlje imajo vojaki po večini domače, ker so vajeni hoje v takih čevljih. Skupno šteje prvi poziv 170.000 mož. Drugi poziv, ki obsega 6 letnikov vojakov v starosti od 32 do 38 let, sami krepki in jako izurjeni ljudje, je že ob južnih mejah. Ta poziv šteje 85.000 mož. Cel ta voj je oborožen z novimi puškami sistema Mauser.

Treči poziv, 8 rezervnih letnikov, vojakov od 38 do 46 let, pa bo v kratkem zbran in urejen. Kam pošlje vojna uprava ta oddelek še ni gotovo. Tudi ti vojakovi so izborni oboroženi in dobro preskrbljeni s strelivom. Manjka pa Srbom častnikov. Enako je v srbski armadi premalo zdravnikov. Sicer pridejo v obilnem številu zdravniki iz sosednih dežel, toda tudi to število ne bo zadostovalo. Da se temu odpornosti je sprejela včeraj srbska skupščina v tretjem branju sanitetni zakon, ki dovoljuje vsem inozemskim zdravnikom izvrševanje zdravniške prakse in sicer v vojni in v miru.

Da je vojna Srbije s Turčijo popolnoma gotova stvar, kaže že tudi dejstvo, da je Srbija poslala izredne vojaške poslanike v Črno goro in na Grško. V Črno goro je odpotoval kot tak general Atanasović, na Grško pa general Miloš Vašić. Tudi kujejo v Srbiji že zlate in srebrne kolaine, s katerimi bodo odlikovani srbski junaki.

Ruski poslanik v Belgradu Hartwig je izjavil napram poročevalcu »Az Eszta«: Po mojem mnenju se bo posrečilo vojno lokalizirati. Avstro-Ogrska in Rusija sta dozdej popolnoma sporazumno postopali in ni vzroka, da bi se ta sporazum motil. Iz Soluna poročajo, da so se začeli boji med turškimi in srbskimi obmejnimi stražami včeraj pri Kraljevu. Srbi so streljali tudi s topovi na turške stražnice. Obstreljevanje stražnic se je raztezalo do Tragovišta.

Grška.

Turčija postaja vedno bolj samozavestna in kaže to tudi napram drugim vladam. Grška na primer je zahtevala, da izroči Turčija vse njene zaplenjene trgovske ladje. Ministrski svet je sklenil vsled te grške note, ki je bila jako odločna, da izpusti Turčija takoj vse grške ladje, ki vozijo tuje blago. Sedaj pa poročajo iz Carigrada, da je vnanje ministrstvo izjavilo, da ne sme odpluti nobena grška ladja, češ da ne bo kdo mislil, da je to ukrenila turška vlada pod pritiskom grškega ultimatumov. Končno pa se je porta le vdala in definitivno sklenila, da smejo odpluti one grške ladje, ki vozijo inozemsko blago. Ta oficialna vest se je razglasila v Carigradu včeraj ob 11. uri ponoči. Turčija je hotela s tem manevrom gotovo le prezirati Grke in njihove zahteve. Tudi Grška igra lahko precej važno vlogo v skupni vojni balkanskih držav proti Turčiji. V poštev pride tu posebno pomorska vojna. In za to vojno je Grška baje prav dobro pripravljena. Tudi so Grki izborni mornarji. Zanimivo je in pomembno, dejstvo, da je v snočni seji parlamenta izjavil mornariški minister, da je grška vojna mornarica pripravljena, izborna oborožena in založena z živili in strelivom za celoletno vojno.

Črna gora.

Črna gora, ki je otvorila krvav ples na Balkanu in tako v prvem začetku prav občutno potipala Turke, vedno napreduje. V zmagonosnem pohodu obeh njenih armad zavzema vedno več ozemlja, osvaja si vasi, trge in trdnjave. S tem pa seveda naraščajo vsestranske potrebe za zmagonosno armado in te potrebe seveda trkajo na državne blagajne. Toda Črna gora ima sredstva. Tako je na primer veliki nez Nikolajević nakupil v zadnjih dneh, kakor poročajo iz Dunaja, velikanske zaloge sanitetnega materiala in šotorov za črnogorsko armado. Najel je tudi večje število strežnic za ranjence in bolnike. Črna gora se bojuje za svoje pravice in je bila k temu boju prisiljena — izzvana. Kralj Nikolaj se je izrazil sam sledeče: Tretjič sem izzvan za časa svoje vlade na vojno za naše črnogorske pravice. Poznam strahovitost vojne in obžalujem krvopreltje, toda kocka je padla, vsak zahteva svoje pravice, in če jih ne doseže mirnim putem, si jih mora izvojevati z orožjem. Zadovoljen bi bil, če bi se bilo to sporno vprašanje rešilo mirnim putem. Poskušal sem, toda brezuspešno. Tudi meročajni faktorji se niso brigali za resne opomine. Žalibog, da danes spornih vprašanj mirnim putem ni mogoče rešiti brez orožja niti v najbolj civiliziranih državah.

Romunska.

Sumljive vesti prihajajo iz Rumunske. Politični krogi so se začeli vzemirati, češ, da Bolgarska še ni izvršila onih zahtev, ki ji jih nalaga herolinska zveza in sicer v prilog Rumunske. Gotovo je, da je tudi Rumunska prisiljena in mora čuvati svoje interese in mora s svojo pozornostjo motriti in zasledovati razvoj na Balkanu. Deviza Rumunije je: Nil de nobis, sine nobis (nič od nas, brez nas) in te devize se Rumunija tudi drži. Ni izključeno, da v kratkem poseže v balkanski vrtnec tudi Rumunija in to gotovo ne bo brez posledic. Širijo se čudne vesti. Nekateri trdijo, da se Rumunija sploh ne meni za zahteve balkanskih držav in da gleda mirna na balkansko gibanje. Drugi trdijo, da Rumunija ne posega javno in očitno v prepire, pač pa čaka odločilnega trenutka in se bo takrat oglašila s svojimi zahtevami. Mobilizirala se ni, pač pa so vse predpriprave za mobilizacijo izvršene. Armada romunska pa se vedno bolj spopolnjuje in gotovo je, da če se bo oglašila Rumunija s svojimi zahtevami, bo ta svoj korak gotovo podkrepila s močno pripravljeno armado. Gotovo je, da bi znal biti vsak energičen korak za balkanske države in za razvoj balkanskega vprašanja velikega pomena.

Rusija.

Rusija zasleduje z velikim zanimanjem razvoj dogodkov na Balkanu. Njena pozornost je pred vsem obrnjena na pomorske ožine, na prosto pot iz Črnega morja. Jasno je, da so to njeni najvažnejši interesi, da je to vprašanje, ki je za Rusijo velikega pomena. Ministrski predsednik Kokocev je izjavil, da je ruska vlada pripravljena z vso odločnostjo varovati ruski izvoz in zasigurati v vsakem slučaju prosto pot skozi Dardanele. Ruska vlada je izročila Turčiji tudi tozadevno noto, na katero mora Turčija v najkrajšem času odgovoriti.

Kako navdušenje pa vlada za osvoboditev balkanskih Slovanov med ruskim ljudstvom vseh slojev,

dokazuje poziv, ki ga je objavil brat pokojnega ministrskega predsednika Stolypin v »Nov. Vremja« na balkanske Slovence. Med drugimi pravi: Iz vseh krajev Rusije bodo hiteli k vam ljudje in iz vseh krajev bodele dobivali denarne podpore. Naše sestre bodo pohitele na vašo bojišča, da vam lajšajo bolečine. Imejte pogum, zmagajte, rešite sveto slovensko zemljo in jo očistite barbarov.

Begunci iz Sandžaka.

Iz Sarajeva poročajo »Tagespost«, da se poročilo lista »Daily Mail«, da je tisoč Turkov in Srbov iz Bosne dezertiralo, uradno demantira. Poročevalec »Tagespost« pravi, da sta iz Sarajeva desertirala samo dva mohamedanica in sicer vsled hujškanja. Prebivalstvo je zelo mirno, posebno Srbi so prepričani, da zmaga Srbija. V Bosno je iz Sandžaka pribežalo 250 turških družin, ki so se naselile večinoma v Sarajevu in okolici.

Odmevi vojne.

Ravnateljstvo državne železnice v Plzinji je dobilo naročilo, naj pripravi pomožne vozove malteškega reda, ki se nahajajo na postaji Strakonice, da jih odpošlje na Balkan.

Državna železniška družba sporoča, da so zaradi razmer v Orlentu ustavili promet orientnoekspresnih vlakov tudi na progi Budimpešta-Belgrad. Vlaki vozijo edino na progi Pariz-Budimpešta.

Zastopniki južnoruskega borznega komiteja v Petrogradu so dobili zagotovilo, da bodo zavarovalnice znižale tarife postavke za tovore po morju v slučaju vojne nevarnosti od dveh na en odstotek pod pogojem, da se tovori prevažajo izključno na avstrijskih parnikih.

Bosanski Turki in vojna na Balkanu.

Bosanski muslimani imajo svoj list »Zeman«, ki je seveda pisan v srbo - hrvaškem jeziku, ker turškega jezika ti »Turki« sploh ne razumejo.

Ker so ti pomusulmaneni Srbi in Hrvatje čutili za Turke, dasi turškega ne znajo niti besedice, so seveda silno ogorčeni na krščanske balkanske države, ker hočejo makedonsko rajo osvoboditi turškega jarma.

Zlasti gorki so Črnogorcem, ki so, dasi mali, a vendar od glave do pete junaki, napovedali vojno silni Turčiji.

Naše čitatelje bo gotovo zanimali ti izbruhi onemoglega gneva, zato podajamo v naslednjem uvodniku, ki ga je te dni priročil »Zeman« in ki se glasi tako - le:

»Kralj - prosjak, črnogorski Nikola, rob vseh vlad in neoženjenih vladarjev, ki imajo radi jedre Črnogorke in dajejo dobre bakšise, sluga vsake politike, četudi protisrbske, je napovedal vojno — še vedno nasproti njemu in ostalim balkanskim državam — silnemu in mogočnemu turškemu carstvu, ki pa ima še danes, po tolikih nesrečah, v katere je je spravila krščanska Evropa, toliko moči, da se lahko z vso silo vrže na slabe, finančno izmzgane in nesrečne svoje sodele.

Napovedal je vojno državi, ki se bo z največjim veseljem vršla na kralje - prosjake, ki žive od tuje milosti.

Naj se svobodno preliva kri, saj je že čas, da se na Balkanu razčisti situacija, da se udarilo po prstih oni mali in večni nezadovoljneži, ki tako silno žele, da bi Islam izginil iz Evrope. Balkanska zveza! Čudna in — smešna je ta zveza, a za nas muslimane jako ugodna, ker z veseljem in vedrega čela gledamo in pričakujemo začetek vojne, v kateri se bo slava svetlega turškega orožja znova zasvetila.

Naj se vsaj momentano povrnejo časi, ko je pred nami trepetal ves svet. In v tej vojni se bo pokazalo, da ima Turčija še toliko moči, da stre v prah male in brezobrazne sodele, ki ji že leta delajo nemir in nered v državi.

Čas je, da se štiri nadute balkanske vladarje pouči, da niso nasproti Turčiji ničesar drugega, kakor navadni berači, ki se jih napodi z moko kunjjo.

Nam se zde ta stremljenja nad vse smešna in ne moremo se načuditi, kako se morejo ljudje, ki se še dobro spominjajo na turške batine, spuščati v take pustolovščine.

Ali morda mislijo, da jih bo Turčija počakala s prekrižanimi rokami in da bo njihove propadle sinove namestila kot guvernerje in uradnike v svoji državi? Varajo se!

Ali veste, gospodje, koliko je nas? 250 milijonov in vseh teh 250 milijonov je pripravljenih, da vas zgrabi za vrat in da se bori za svoje svetinje, dokler ne pogine zadnji izmed njih.

Zadosti je pol redvite in dobro oborožene turške vojske, da se vam v nekoliko dneh dokaže, da je Turk,

ta pogan nekrščen, še vedno v stanju, da vam razruši države in uniči vladanje.

Dovolj bo nekaj dni, da se obno-ve prizori s Kosovega polja in drugih fatalnih mest za balkanske — prosjake.

Bliznja bodočnost bo že pokazala, če so res balkanski vladarji — prosjaki, pokazala bo, da je tudi za Turke mogoča taka katastrofa, kakršna je pred stoletji zadela Srbe na Kosovem!

Pismo z Bolgarske.

(A. B.)

Sofija, 13. oktobra.

»Puška« puca od Balkana, bit će dana. —

Da bodo cenjeni čitatelji »Slov. Naroda« videli, do kakega vrhunca je dospelo navdušenje med Bolgari baš sedaj, ko se kmalu prekorači Rubikon, podam vam nekaj vrstic iz uvodnega članka današnjega »Utra« (»Jutra«) in svobodni prevod pesmi, katera je izšla v istem listu in se poje zdaj že v vojaškem taboru ob turški meji.

»Pol milijona bolgarske armade na tej in oni strani Rodopske planinske verige, bodo nastopili, kakor burja proti bregovom Belega (Egejskega) morja in se bodo zbrali ponosni pred Carigradom. Tam smo bili mi ne enkrat, a zdaj pojdemo zopet!

Kot potomci naših velikih pradedov, imamo mi v duši isto surovo in neznano moč ter isto željo po maščevanju in želji po zmagi.

Pred tisočimi leti je bilo prvo bolgarsko carstvo pod Borisom in Simeonom zibeljka tedanje književnosti in kulture. Bolgarija je dala pismenost in vero svojim sosedom Slovanom. — Zdaj po petstoletnem robstvu stopa ista Bolgarija izruvana iz prošlosti na čelo balkanskim Slovanom v imenu kulture in civilizacije. Ona počenja krvavo borbo.

Obzidje Carigrada se je treslo že nekočkrat pred zmagovitim krikom bolgarskih vojnih trum. Ponosne in velikanske postavbe Simeona, Samuela, Kalojana in Asena II. so primorale ohole gospodarje iztočne prestolnice, da so priklonili glave. Danes pa vodi vladar tretjega bolgarskega carstva iznova svoje hrabre vojske proti bregom Mramornega in Belega morja.

Naprej torej proti južnoiztočnim krajem! Tako kličemo mi s pesniškim. Naprej, tja, kjer bo zasijalo kmalu zlato solnce — solnce svobode!

Bolgarska armada prepeva sedaj to - le pesem, ki jo je spenil Ljuben Bobevski:

Naprej, naprej, junaci,
v krvavi boj — naprej!
Vekoven vrag da zgine
z zemlje prej ko slej!

Naprej, naprej! Tam čaka
nas zmaga, slava, čast;
zadružno delo sveto
dovrši naša vlast!

Naprej! Predvzetje naše
strah nikdar ne skazi.
Naprej v preslavno bitko,
proč robstva so vezi!

Drin, Vardar, Struma, Rila,
Rodopi in Pirin
nam kličejo slovesno:
Naprej, balkanski sin!

Razvrstitev posameznih armad.

Črna gora: 4. divizija pri Tuziju, 3. divizija pri Beranah, med obema spojevalne čete pri Gusinju. 1. divizija južno od Skadrskega jezera, 2. divizija v Bijelopolju.

Srbija: Glavna moč, najmanj 4 divizije južno od Niša v dolini Morave do Leskovca ob železnici Niš - Vranja - Skoplje, s predstražami ob meji pri Vranji in Ristovcu. En del Marenta - divizije na severnem zahodu, ena divizija v trikotu Sofija - Kjustendil - Dubnica. Srbska glavna moč je obrnjena v smeri proti Skoplju, kamor vodi cesta in železnica, z desnim krilom proti Prištini, severo - zahodno od Skoplja, ob cesti Kruševac - Priština in vzhodno od železniške proge Skoplje - Mitrova.

Bolgarska postavi tri armade. Prva se zbira v dolini Mariče pri Plovdivu, poveljnik general Ivanov, tretja v Kazanliku na levem krilu, poveljnik general Radko Dimitrijevič, druga pa kot desno krilo pri Kjustendilu, poveljnik general Kutinčev.

Turčija: Vzhodna armada pod poveljstvom Abdullah pašo pri Jedrenju z močnim krilom desno ob važnih središčih cest in železnici pri Kirk - Kilisih, ki naj krije etapsko črto Jedrenje - Carigrad proti bolgarskim nastopom. Ob Strunu, čez 280 kilometrov od glavne armade je detaširanih več divizij pod

Ali pašo v obrambo bolgarske ofenzive od Dubnice čez Džumbalo v južno dolino Vardarja. Vsi ti voji štejejo 30 divizij. Za desnim krilom divizije Ali paše stoji pri Seresu čete pod poveljništvom Vasif paše. Okoli Skoplja koncentrirana Sekki paša čete proti Srbiji. V Severni Albaniji je poveljnik Hadži Tefvik paša, katerega čete so se tako nesrečno bojevale proti Črnogorcem. V Bitolju je maršal Risa paša.

Pred sestankom slov. odvetnikov in notarjev v Mariboru.

(Dopis iz odvetniških krogov.)

Zveza slovenskih odvetnikov v Lublini priredi dne 20. oktobra t. l. v »Narodnem domu« v Mariboru shod, na katerem se bo razpravljalo o jezikovnih razmerah pri sodiščih in političnih oblastih na Štajerskem in Koroškem, ker so se te »vsled nasilne germanizatorične tendence sedanje justične centrale v zadnjih letih uprav katastrofalno poslabšale.

Ta trditve oklica je žalibog le preveč resnična. Furor teutonizma pritiska na obmejne Slovence čim dalje, tem hujše; na Koroškem je slovenski jezik že iz uradov izgnan ter na zrak postavljen, kakor kak nadležen tujec; na Štajerskem se bo isto menda še v teku ene generacije zgodilo, če se bodo Roseggerjeve šole tako pridno in sistematično ustanavljale, kakor se baš sedaj ustanavljajo. Treba torej v resnici mogočno povzdigniti svoj glas; v to svrhu morajo pač vsi poklicani faktorji temu shodu prisostvovati, da se manifestacija čim krepkeje, dostojnejše, sijajnejše izvrši.

Zdi se nam, da je sedanji čas posebno primeren za tako manifestacijo. Čelji pripravljajo naskok zoper justičnega ministra dr. vit. Hohenburgerja radi znanega fermana, katerega ost in ostrino skuša post festum ta nemško - nacionalni zagrozenec zamažati ublažitvijo in omiliti; na jugu se vrše dogodki, ki bodo odločilni za razvoj jugoslovanstva, torej tudi koliko nas Slovencev. V tem miljeju zamore manifestacija roditi vsaj moralni uspeh.

Poziv apelira na slovenske odvetnike in notarje, naj se otresejo vsake brezbrzičnosti in letargije. Lani se je nameravani shod baš vsled te grde lastnosti izjalovil. Ni nam do tega kakih rekriminacij navajati. Če se je nekaterih slovenskih odvetnikov in notarjev lotil že skrajni skepticizem, je to v danih razmerah deloma upravičeno in umljivo, če tudi razvoj in napredek pod tem trpi. Posameznik riskira nemilost in preganjanje, če se v jezikovnem oziru preveč po robu postavi; njegova gmotna eksistenca se podkapa in uničuje, ker so nemško - nacionalni uradniki tako naduti in predrzni, da očito in skrivno hujskajo stranke proti takim »prenapetnežem«. Na drugi strani se pa tudi opazuje, da se radi oportunitete opusti v slučajih, kjer bi se ne smelo opustiti, slovensko uradovanje. Vzemimo c. kr. notarje, kot komisarje pri zapuščinskih razpravah! Ali hočemo zameriti c. kr. bilježniku, ki ima obitelji, če v nemškem jeziku uraduje, ko vidi, da bi mu sodnik odvzel zapuščinske razprave, če bi slovensko uradoval? Isto velja o odvetnikih, ki nolens volens časih nemški priziv ali nemško revizijo vložijo, četudi slovenske stranke zastopajo, nadejajo se, da bo prizivna instanca lažje razumela vlogo ali spis; treba je pomisliti, da nasprotnika zastopa večinoma nemški ali nemškutarski odvetnik, ki nemško odgovarja ali replicira, torej sodnika ali političnega uradnika že s tem dejstvom kuptivira in v dobro razpoloženje spravi!

Uspeh pravde je odvisen od prepričanja sodnika; prepričanje sodnika se pa s tistim jezikom najlažje uravna in utrdi, katerega on razume. Če sodnik obest jezikov enako ne obvladuje, ima tista stranka, ki rabi sodniku manj umljivi jezik, že slabše šanse na svoji strani. Pri tem se niti ne oziroma na to, da imajo naši kurzovci že a priori antipatijo do slovensčine, ker se je morajo ex officio učiti. Če v takih razmerah ta ali oni slovenski odvetnik opusti slovensko uradovanje, se temu ni čuditi. Končno je vsakemu strankine mu zastopniku ležeče na tem, da doseže nameravani uspeh za svojo stranko!

Kam merimo s temi besedami in migljaji?

Želimo, da bi bil sestanek od vseh slovenskih odvetnikov, notarjev in kandidator polnoštevilno obiskan; kajti mora se doseči neko obvezno sporazumljenje v tem oziru, da se ne bodo samo posamezniki žrtvovali v prilog slovenskemu uradovanju, dočim druga samo gledajo na to, da s slovenskim govorom in pisavo ne razburijo živcev nasprotnih nemških in nemško - nacionalnih sodnikov.

Končno je treba tudi pozvati vse državne poslance k temu sestanku;

osebno državne poslance S. L. S., koji načeljuje odvetnik — dr. Susteršič. Tukaj je torišče, kjer lahko sedemo za eno mizo; dnevni red ne vsebuje ničesar, kar bi politično prepričanje in čustvovanje kogarkoli žalilo. Pohvalno moramo omeniti gosp. prof. dr. Verstovška, z ozirom na njegov govor v državnem zboru dne 7. decembra 1911, v katerem je justičnega ministra pošteno in zaslužno okrcal. Toda ta govor bi imel veliko večje posledice, če bi ga bil govoril odvetnik dr. Susteršič. Ko je rajni poslanec I. Žičkar s hvalevredno nemo bical v nekaterih interpretacijah in pritožbah postopanje nemških uradnikov, se mu je v ministru odgovorilo na lakoničen način: Zakaj pa tega kak jurist ne podpiše ali govori? Zakaj se župnik ali profesor meša v take stvari? Seveda je tak izgovor skrajno — frivolen in žaljiv. Toda baš ta brezobraznost in rfinolnost kaže, kako slabe uspehe smemo in moramo pričakovati, če smo tudi v takih zadevah razcepljeni in razdvojeni.

Toliko se nam je zdelo potrebno, pred sestankom dne 20. oktobra 1912 izpregovoriti. Udeležba tega shoda pa naj dokaže, da znamo upoštevati besede sv. Avguština: In necessario unitas.

Štajersko.

Z Bizelskega nam pišejo: V naših goricah gre trgatav h koncu. V splošnem lahko rečemo, da je letošnji vinski pridelek mnogo boljši kot smo se nadjali. Navadna vina imajo 15—16 stopinj sladkorja, sorta na pa 19—20 stopinj. Tu in tam se kateri celo hvali z 21 stopinjami. Kar se množine tiče, je letošnjega pridelka dobro polovico lanskega. Posamezni posestniki so celo nabrali letos toliko kakor lani; seveda so to bele vrane. Cene se bodo gibale med 40 in 60 vin. za liter, raje več ko manj.

Iz Celja. (Pri graškem poštnem ravnateljstvu) so silno, silno postrežljivi napram spodnještajerskim — nemškutarjem. Pred nekaj meseci so se boja celjski Nemci razburjali nad tem, da je stalo v imeniku telefonskih abonentov za Celje poleg imena tvrdke Zvezna tiskarna, »Schillerjeva cesta 3« in ne »Schillerstrasse 3«. V Gradcu so se tega domnevanega razburjenja tako vstrašili, da so v »Donesku« k imeniku abonentov kar sami, ne da bi povprašali kaj Zvezno tiskarno, prekrstili Schillerjevo cesto v Schillerstrasse. Tej nacionalni in uradni tankovestnosti graškega poštnega ravnateljstva bi šla vsa čast, ako bi se v enaki meri udeleževala tudi proti Slovincem. Tako je n. pr. celjski poštni urad dvojezičen le pro forma; polovica napisov in razglasov je docela nemška, istotako te polovica uradnikov in uradnic smatra za izživača, ako zahtevaš karkoli v slovenskem jeziku. Na 3000 mestnih Nemcev se bolj gleda ko na 10.000 Slovencev, ki spadajo v uradno področje celjske pošte.

Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju odda brezplačno sledeče knjige: 1. Zbornik »Slovenske Matice«; I. zv. (1889) 3 izvide; II. zv. (1900) 5 izvodov, III. zv. (1901) 4 izvidi, IV. zv. (1902) 3 izvidi, V. zv. (1903) 8 izvodov, VI. zv. (1904) 5 izvodov, VII. zv. (1905) 7 izvodov, VIII. zv. (1906) 6 izvodov, IX. zv. (1907) 2 izvida. — 2. Pedagoški Letopis I. zv., II. zv., III. zv. (2 izvida), IV. zv. (2 izvida), V. zv., VI. zv. (2 izvida), VII. zv., VIII. zv. (2 izvida in X. zv. — 3. Učne slike k ljudskošolskim berilom I. in II. del. — 4. Nazorni nauk (1905) I. del, II. del (1906) 2 izvida, II. del (I. in II. snopič). — 5. Didaktika I. del (Posebno ukoslovje slov. učnega jezika v ljudski šoli) I. snopič (2 izvida) in II. del (Posebno ukoslovje petja v ljudski šoli (2 izvida), III. del. — 6. Kemični poizkusi. — 7. Prvi pouk. — 8. Anton Martin Slomšek kot pedagog. — 9. Prosto spise v ljudski šoli I. snopič (2 izvida).

Iz Hrastnika. (Naša cesta.) S cestnim mojstrom iz Laškega trga, smo bili v tem kratkem času, od kar je nastopil to službo, jako zadovoljni. Cesta je bila zadnji čas v jako dobrem stanju, gladka, da je bilo veselje hoditi ali se voziti po njej. Kar naenkrat pa je padlo temu gospodu v glavo, da mora na našo cesto z gramozom. Kar iz treh kamenolomov so začeli voziti gramoz na cesto, kjer ga sipajo v velike kupe (1 m³) tako da segajo ti kupi na velikih krajih, do srede ceste, in da je vožnja jako nevarna osobito po noči. Poleg tega pa je gramoz iz faliranega fabriškega kamnoloma, popolnoma za nič, na cesti bode spomladi na pest visoka blata, kajti dobro polovico tega gramozja je že sedaj blato. Vozniki kolono, ker težko vozijo, z vozno živino pa sploh ne more nobeden na cesto. Prosimo okrajni odbor laški, da zapove svojemu cestarju, da preneha s tem brezsmiselnim

posipanjem ker je popolnoma brezpotrebno.

Tamburaško društvo »Kolo« v Trbovljah priredi v nedeljo, dne 20. oktobra vinski trgatav v prostvrih g. Al. Tratinca v Trbovljah. K obilni udeležbi vabi odbor.

Začasne učitelje ozir. suplente na ljudskih šolah so imenovani: Cander Davorin in Hofbauer Vekoslav za Dol pri Hrastniku, Krpač Rudolf za Slov. Gradec (okol.), Pejcha Ignacij za Cirkevce, Sorčan Erno za Rajhenburg, Sorn Stanko za deško okoliško šolo v Slov. Bistrici, Vizjak Adolf za Ljubčno, Zdolšek Anton za Gornji grad.

Iz Maribora. Za božičnico v znanem ponemčevalnem »Knabenhortu« so darovali po izkazu »Marb. Zeit.« sledeči gospodje duhovniki večje in manjše denarne zneske: škof dr. M. Napotnik, stolni župnik Moravec, kanonik Jakob Kavčič, prof. dr. A. Medved, kaplan Petelinšek in kaplan Tkavc. Vsa čast vzorni človekoljubnosti te gospode! Upamo, da se bo našlo v nemškem taboru veliko posnemovalcev, ko se bo nabiralo za slovenske obmejne božičnice.

Iz Ptuja poročajo: Profesora tukajšnje deželne gimnazije dr. Josip Komljanec in dr. Adolf Brauner sta pomaknjena v VIII. in učitelj na gimnazijski vadnici Franc Mischkonnig v IX. činovni razred.

Slovensko gledališče v Mariboru. Z nedeljo 20. vinoteka vzporedi dramatično društvo svojo prvo opereto »Vzbujeni lev« in krasno burko »V civilu«. Obe igri ste polni zdravega humora in bodele zlasti ugajali onim, ki se v gledališču radi pošteno nasmejejo. Pri predstavi sodeluje celoten orkester »Glasbenega društva«. Ker so pevske točke v dobrih rokah, upamo, da bo slavno obkinito z obilnim posetom poplačalo trud in velike stroške, ki jih bo imelo društvo z opereto. Začetek predstave točno ob pol 8 uri zvečer.

Iz Maribora. (Drobiž o občenem zboru »Slovenske Straže«.) Minulo nedeljo so priredili klerikalci v našem »Narodnem domu« občna zbor dveh svojih največjih strankinih organizacij, »Slovenske Straže« in »Slovenske krščansko-socialne zveze« ter popoldne Slomškovo slavnost. Nočemo biti hudobni in nočemo v istem tonu vrniti klerikalcem, kar so nam potom »Straže« in »Slovenske Gospodarja« povodom glavnega zbora Narodne stranke v Celju posodili. Pa povrnemo že lahko, da smo pričakovali minulo nedeljo po pisavi in napovedih klerikalnih časopisov naravnost velikanski naval klerikalcev iz vseh slovenskih zemelj v Maribor. A ljudje so izostali in velika dvorana »Narodnega doma« je kar zijala praznote. Z nekaterimi radovedneži in vsemi mariborskimi uniformiranimi ter neuniformiranimi somišljeniki slovenske ljudske stranke je bilo v dvorani — 150 ljudi! Ta udeležba je močno podobna neljubemu — fijasiku! Nekateri hudobni jeziki so trdili, da je bila cela prireditelj le zborovanje interesentov in ne kako zborovanje v »Slov. Straži« in »Slov. kršč.-socij. zvezi« baje tako trdno organiziranega ljudstva. Od štajerskih klerikalnih poslancev so bili navzoči le dr. Korošec, Pišek, Brečič in Meško na glavnem zboru »Slov. Straže« in ravnatelj klerikalnih tiskarn, blagajnik strankinih skladov in drugi taki rešitelji obmejnih žepov. Kje so pa ostali drugi štajerski klerikalni zoslanec? Iz Ljubljane je bil navzoč le Krek in iz Goriskega nikdo. Iz Koroške je prišel dr. Brejc brez Grafenauerja; bilo ga je samo zabavljana na — narodne Slovence, dasi bi bilo morda aktualnejše govoriti o nacionalnih — Nemcih. Pa dr. Brejc je odvetnik v Celovcu in ima še aktualnejše obrambne interese kot so oni od »Slovenske Straže«. Zato se ni dal niti v odbor voliti temveč je poslal vanj brezpomembne, od nemškega škofa v Celovcu odvisne »duhovnike in nekega mladeniča po imenu Rožiča, ki, kakor kaže zadnje ljudsko štetje, z »velikim« uspehom deluje kot organizator klerikalne stranke na Koroškem. V odbor »Slov. Str.« so volili različni ljudje iz vseh slovenskih dežel, ki jih največ niti na zborovanje ni bilo. To je bila za nas obmejne Slovence prav malo razveseljiva slika klerikalnega »narodno-obravnega« dela. Kako se porablja denarna sredstva »Slov. Str.«, pa še bodemo obširno govorili, da javnost spozna temeljito naše slovenske ljudske sleparje — če jih, po sijajni nedeljski udeležbi sodeč, že ni spoznala. Na napade, ki so kar kupoma leteli na C. M. D. niti ne bomo reagirali. Njeno delo, njeni uspehi in njeno članstvo stoji visoko nad par ducat ljudi, ki so jih zbrali klerikalni koritarji in izkoriščevalci obupnega našega narodnega položaja okrog sebe v Mariboru. Kako so računalni klerikalci na veliko udeležbo svojih zvestih, kaže to, da so naročali v Narodnem domu, da bo obedovalo tam 400 oseb; prišlo pa jih je obedovat 40. Restavraterki naše sožalje! Večina zunanjih klerikalnih »odličnikov« se je še pred Slomškovo slavnostjo odpe-

ljala. Med njimi tudi dr. Krek. Najbrže se je bal, da bi se na slavnosti srečala z g. dr. Napotnikom, glede katerega je bilo pričakovati, da pride na slavnost tudi počastiti svojega prednika Slovnika in častit g. dr. Koroško, dr. Medvedu in dr. Hohnjcu, da so tako zelo vneti za čast in slavo prejšnjih mariborskih škofov. No, ta bojažen je bila prazna. G. dr. Napotnika ni bilo na slavnost. Imponiral pa nam je na obnem zboru „Slov. Straže“ govor župnika Kalana iz Ljubljane in pa precejšnje delo, ki ga je opravila v zadnjem, sicer razširjenem društvenem letu Slov. kršč. soc. zveza. Kaki so nameni in uspehi tega dela, ki seveda druga stvar. Nas vsaj uče klerikalci, da se moramo potruditi in pred vsem vse svoje društveno delo centralizirati in napeljati v jeden, skupen tok. Pri klerikalcih dela samo nekaj oseb, njih društva pa so v splošnem slaba; mi imamo močna društva, toda premalo delavcev, da bi vso kulturno in materialno silo teh društev osredotočili. Učimo se od nasprotnikov!

Drobne novice. Prvo štajersko perutninarstvo društvo v Gradcu priredi od 17. do 20. oktobra v graški industrijski dvorani perutninsko razstavo. — Iz Celja. V torek je bilo po ulicah prav živahno; prihajali so od vseh strani z vlaki in vozovi vojaški novinci. Bilo je mnogo običajnega pitja in petja, brez katerega kmečki fantje ne morejo k vojakom. — Iz Slovenske Bistrice. V torek dne 15. oktobra je obhajal zasebni uradnik g. Srečko Lorber s svojo ženo Lujizo v ožjem krogu srebrno poroko. Se na mnoga leta! — Ponesrečil se je blizu Krabathna na Zg. Štajerskem do smrti neki kmečki fant, ki se je peljal z vlakom k vojakom. Navzlic svarilom sopotnikov je tiščal glavo skozi okno in trčil z njo ob stebel varnostne ograje. Prebil si je lobanjo in oblezal na mestu mrtve. — Iz Rimskih toplic nam poročajo: 12. oktobra ponoči sta trčila na tukajšnji postaji dva vlaka skupaj. Bilo pa ni nobene večje neizgode. En odbijač se je na stroju strl in dve osebi vlakovega personala sta se pri skoku nekoliko ranili. — Iz Ljubnega na Zg. Štaj. poročajo, da je bila poštna ekspedijentinja Milka Sadnik pred potnim sodiščem z 9 proti 3 glasovom oproščena obtožbe, da je poneverila 3200 K. Sadnikova je rojena Ljubljanka in pristojna v St. Pavel pri Preboldu. — V Dobju pri Planini se je letošnjo jesen pojavil oslovski kašelj s tako intenzivnostjo pri otrocih in celo pri odraslih, da je umrlo več oseb. Katoliško-narodni volilci v teh krajih še ne vedo za zdravnike. Za dr. Jankoviča bi bilo to mnogo hvalnega in potrebnega dela, če tudi bi ne bilo mastno plačano. — Iz Vidma o b Savi poročajo, da živi kočar Zakšek s svojo taščo v hudem sovražstvu. Pred kratkim jo je vlačil za lase, metal po tleh in hudo pretepal. Končala se boče ta rodbinska idila pred sodnijo. — Iz Rač poročajo: Orožniki so zaprli 46 letnega posestnika v Brezuli, Jožefa Paumana, dalje njegovega 13 letnega sina in 33 letnega hlapca Mat. Mikša. Fantič in hlapec sta osumljena, da sta na prigovarjanje Jožefa Paumana zažgala Paumanovo hišo in gospodarsko poslopje. Pauman je bil veliko previsoko zavarovan. — Deželno kopališče Rogaske Slatine je letos obiskalo 5277 oseb, največ, kar obstoji kopališče. — Iz Ptujja poročajo: V nedeljo jutraj je zapustila 1. stotinja pionirskega bataljona št. 15 v Ptuj in se je odpeljala v Gorico. — Iz Ptujja. Zaprli so nekega Soka iz Moškanj, ki je osumljen, da je iz sovražstva zažgal sosedo Mariji Čuš hišo.

Koroško.

Automobilске nesreče. Nedaleč od Beljaka je povozil neki avtomobil 8 letnega dečka nekega železničarja. Dečku je zlomil voz desno nogo in ga poškodoval na glavi. Nesrečo je zakrivil fant. Igral se je z drugimi otroci na cesti, šofer je dajal ponovno znamenje, je znižal hitrost, toda fant je skakal nagajivo pred vozom, ki se mu je umikal s strani ceste na drugo. Ponesrečenega dečka je vzel šofer na voz in ga odpeljal v beljaško bolnico. — Automobilski nesreči pri Šentvidu, o kateri smo poročali pred prav dnevi poročajo dodatno, da avtomobil ni bil last barona Auera, marveč nekega dunajskega advokata, ki se je peljal iz ženičevskega potovanja iz Italije na Dunaj. Lastnik avtomobila se je po nesreči pri županstvu legitimiral.

Pogorelo je v Dobrovi pri Borovljah gospodarsko poslopje puškarja Ivana Huša. Ogenj se je silno hitro razširil in nevarno ogrožal sosedne hiše. Gasilec se je posrečilo, da so ogenj omejili. Živino so rešili. Kako je ogenj nastal, še ni znano.

Primorsko.

Vlom v kineško trgovino. V Trstusu pred par dnevi vlomili do

sedaj še neznani vlomilci v kineško trgovino za srebrne okraske in so odnesli za 1000 kron raznih predmetov.

Gospodar požigalec. Poročali smo, da je v Trstu izbruhnil ogenj v trgovini za steklene izdelke Tomšičevi. Škoda, ki jo je napravil požar, znaša 16.000 kron. Pri preiskavi so dognali, da je bil ogenj podtaknjen. Včeraj so aretirali gospodarja Tomšiča, ker je na sumu, da je ogenj sam zanetil, da dobi precejšnjo zavarovalnino. Dokazano seveda to še ni.

V denarne težkoče je prišla v Trstu menična in komisijaska trvdka Fratelli Mandelj & Comp. Trvdka obstoja v Trstu že 40 let in ima velik krog odjemalcev. Težkoče so povzročile občutne kurzne spremembe od zadnje sobote.

Srčna operacija. Pri nekem pretepu v puljskem predmestju je zabol delavec M. Vojnič iz Benkovca svoje-tovariša 43 letnega M. Orloviča z nožem v prsi in mu ranil tudi srce. Orloviča so odpeljali v bolnišnico, kjer ga je operiral dr. Antichievich in mu rešil srce. Operacija se je popolnoma posrečila.

Slovensko izobraževalno in podporno društvo v Opatici priredi v nedeljo, dne 20. oktobra t. l. v dvorani „Narodnega doma“ v Voloski Fr. Goverkarjevo narodno igro s petjem v 5 dejanjih (7 slik) „Deseti brat“. Začetek točno ob pol 9 uri zvečer. Vstopnina: sedeži I. red K 2-50, II. red K 2-—, III. red K 1-50, IV. red K 1-—, loža K 5-—, stojšče 50 v. Po predstavi prosta zabava.

Glas zatiranih v Aleksandriji v Egiptu.

(Dopis iz Egipta.)

Kakor pri vas, dragi rojaki, tako je tudi v Aleksandriji: z oktobrom je pričelo novo šolsko leto. Morda bi kdo mislil, da nam tukaj primanjkuje šol, ali v tem bi se vsakdo motil. — Starši otrok bi mu že znali povedati, kake sitnosti imajo baš radi njih, vsaj so kar oblegani od zastopnikov številnih šolskih zavodov, ki se nahajajo v tem mestu. Seveda je tukaj na prosti dano vsakomur, kdor le hoče ustanoviti kako šolo. Zato si tudi starši otrok lahko izbirajo šole ter vpisujejo otroke v kateri zavod hočejo, šolnino morajo tako v vsakem plačevati. Zato si lahko mislite, kako tekmujejo razni »profesorji«, po pravici rečeno zakotni učitelji, da si pridobijo čim več učencev in z njimi seveda tudi lehkih denarcev. V mislih imam seveda zgolj evropske šole in šolnike. Največ šolskih zavodov je pod vodstvom francoskih redovnikov in redovnic, kateri podučujejo splošno še najboljše. Naj omenim, da jih je francoska vlada doma izgnala, dočim jih tukaj tako bogato podpira; kar v domovini preganja, to tukaj protežira, francoska vlada že ve za kaj. Razen Francozov imajo pa tudi drugi narodi svoje šole, kakor Grki in Lahji. Tudi Nemci (Prusi) imajo svoje šole, akoravno ni veliko nemških otrok tu; pa je pač že v njih krvi, da zidajo šole ter vabijo vanje učence drugih narodnosti, da jih s tem kar lepo čez noč ponemčijo ter jih tako pridobivajo za nemštvo. Najbolj značilno pa je, kako nelepo ti zavodi agitirajo. Tekmujejo z obrekovanjem in opravljanjem; da, celo ti naši preljudi redovniki in redovnice polnijo na ta način svoje zavode. Solški bratje so proti jezuitom, sestre Matere božje proti sestram Vincencija Pavlanskega in tako naprej, jeziki teče enim kot drugim, kot židovskemu kramarju, ko hvali svojo robo. Nemške redovnice udrihajo po naših slovenskih iz Maribora, ker tudi mi Slovenci smo po zaslugi gotovih oseb dosegli, da imamo svojo šolo, katero pa hočejo Nemci s pomočjo svojih pobožnih redovnic uničiti, ter so si te svete sestre iz blaženega rajha uteple v glavo, da hočejo z denuncijacijami in z obrekovanjem pri cerkvenih in posvetnih oblastvih preganiti slovenske sestre iz Aleksandrije. Moj namen ni, zagovarjati ne ene in ne druge, pač pa hočem povedati, kar vem, da svet izve, da ni vse zlato, kar se sveti in tudi ne sivo, kar se skriva pod redovniško haljo. Pač bi bilo najbolje, da bi se šole podržavile, a ker to v Egiptu ni navada in sme imeti šole vsakdo, moramo pač mi Slovenci biti veseli, da je tudi nam padla drobtinica od bogato obložene mize. Pri teh nečednih spletkah pa gre Nemcem brezpogojno na roko naš dični katoliški nadškof Aurelijo Briante. Čuj in strmi, krščanska duša, kaj vam vse počne ta dični nadškof. Na željo nemških nun je zapovedal, preseliti našo šolo iz okrožja nemške šole. Na zahtevo nemških nun je ta dični nunčhek prepovedal vsaki napis na poslopju imenovane šole. Nadalje imamo tu avstrijske cerkev, v kateri se je dosedaj pelo pri slovenski maši slovensko. A tudi to je ta dični nadškof prepovedal, akoravno je cerkev

pod protektoratom naše države, ter hodijo učenci slovenske šole pod nadzorstvom nun k maši. Nadškof Avrelijo Briante prepoveduje vse, kar je slovensko, da se s tem prikupi nemškim nunicam in njih pokroviteljem. Tako nas ta katoliški mašnik in namestnik Kristusov tudi v Aleksandriji preganja, seveda le ker smo Slovenci. Brezdvodelno pa tudi sebi, oziroma cerkvi škoduje, ker z zatiranjem nas celo od cerkve odganja. Da bi pa temu naredil konec avstrijski konzulat, na to pač ne smemo preveč misliti, ker vrana vrani ne izkluje oči. Tukaj imamo konzulat le bolj za šikaniranje nas Avstrijcev, kakor pa za tisto, za kar bi imel služiti. Roko v roki gredo v nemški družbi proti vsemu, kar je slovenskega.

Po imenu imamo avstrijsko cerkev, šolo, bolnišnico in takozvani »azil«, v katerem imajo zavetje avstrijske dekleta, prišedša iskat službe v Aleksandrijo, in tudi na pročelju tega zavetišča se blišči napis v blaženi italijanski, akoravno so v tem zavetišču skoro same Slovenke, ter je bil tudi po zaslugi Slovencev sezidan. Za to dobroto se imamo zahvaliti zopet našemu dobremu konzulatu.

Enako je z avstrijsko bolnišnico in sploh pri vsem, kar količaj diši po slovensko.

Nekaj moram še povedati na naslov avstrijskega konzulata: prvič, da se mi avstrijski podaniki ne pustijo šikanirati od strani uradnikov, ter vprašamo, kdo je prav za prav pravi konzul, kajti upamo, da takozvani Marko še ni prišel do te časti, akoravno se obnaša, kot da bi bilo njemu vse podrejeno.

Toliko za danes; drugič posvetimo bolj natanko, ter ako se stvari ne izpremenijo, pogledamo še globokeje za kulise.

Dnevne vesti.

Narodni fanatizem je izredno razvit pri naših ljubih sosedih Nemcih. Mrze pravzaprav samo nas Slovence in Čehe, a ta mržnja je tako velika, da jo prenašajo celo na naše brate po krvi — ostale Slovence, da si le-ti z Nemci neposredno nimajo čisto nič opraviti. Ta narodni fanatizem med Nemci je tako velik, da vdušuje vsa druga plemenitejša čustva, kar se zlasti lahko opazi sedaj vzpričo velikih dogodkov, ki se odigravajo na Balkanu. Balkanske države so gotovo pričele vojno proti Turčiji iz najplemenitejših nagibov. Saj se jim ne gre za nobeno osvojevalno akcijo, marveč samo to hočejo doseči, da se dajo njihovim rojakom, ki sedaj kot raja mro pod turškim kopitom, najprimitivnejši pogoji za življenje, vsaj košek tiste svobode, ki jo sicer uživajo vsi ostali evropski narodi. Balkanski narodi se hočejo vovajati za svobodo svojih tlačanih bratov, za kulturo in civilizacijo, zato bi morala njihova borba biti simpatična vsakomur, ki hoče veljati za kulturnega človeka. In Nemci proglašajo sebe za najbolj kulturne narod v Evropi. A vendar so poleg Madžarov, ki jih veže s Turki azijska kri in enak značaj, edini, ki v veliki borbi med kulturnim krščanskim elementom in nekulturnim muslimanskim življenjem na Balkanu simpatizirajo s Turki, ki z azijsko krutostjo in surovostjo teptajo vsa človeška prava, s tistim narodom, ki je z železno pestjo nekdanja središča kulture spremenil v grobišča evropske civilizacije. Res, simpatij se ne da nikomur odvzeti, toda eno se lahko zahteva od poštenih in kulturnih ljudi, da so vkljub svojim simpatijam poštteni in pravični tudi proti tistim, ki ne uživajo njihovih simpatij. Naj so torej Nemci z dušo in srcem na strani turškega barbarizma, ki je nekoč grozil pred Dunajem tudi nemški kulturi, katero je potem rešil turškega kopita Slovan, a eno ni lepo od kulturnega človeka, da v svoji slepi strasti in zagrinženosti blati, psuje in zasmehuje tiste, ki se boré za najsvetejše, kar ima človeštvo za svobodo. Junaško črnogorski narod, ta sokolič, med narodi evropskimi, vzbuja nedeljeno občudovanje vsega sveta. Angleško, francosko in italijansko časopisje je polno slave, pohvale in priznanja o heroizmu in junaštvu črnogorskih sokolov v boju proti sovragu vsake kulture in civilizacije — Turčinu. V tem svetovnem enodušnem koncertu pa ni Nemcev. Ti stoje mrklji pogledov ob strani ter imenujejo črnogorska junaštva — »Schlawinerheldenmut der Hammeldiebe«, katerega more proslavljati samo — angleško časopisje. Svobodo njim Nemcem, da govoré o »Schlawinerheldenmutu«. Ako bo »Schlawinerheldenmut« vedno tak, kakršna so črnogorska junaštva, potem je gotovo, da ni več daleč čas, ko bo zasijalo solnce svobode tudi na Balkanu — vkljub in navzlic simpatijam, ki jih goje kulturni Nemci nasproti nekulturnim Turkom.

— **Iz zgodovine verstva južnih Slovanov.** Predavanje se bo tikalo zlasti ozemlja, kjer se je na grozo vse Evrope začel pravkar vojni ples (Črna gora, Makedonija, Stara Srbija itd.), bo pa važno tudi radi slovenske — hrvaškega pravaškega sestanka, ki se bo vršil v soboto in v nedeljo v Ljubljani. Predava g. prof. dr. Fran Ilesič v petek, 18. oktobra t. l. ob 8. zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma«.

— **Poročilo o predavanju g. Župančiča glede izgovarjave** i prinašamo zaradi pomanjkanja prostora šele jutri.

Javna ljudska knjižnica »Gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj« je vsled silnega navala odjemalcev odprta odslej po trikrat na teden in sicer ob sredah in petkih od polu 7. do polu 9. zvečer, ob nedeljah pa od 10.—12. dopoldne. Nastanjena je na Vožarskem potu št. 4. S tem je omogočeno, da se bodo stranke hitreje razvrstile in da pridejo tudi knjige preje iz ene roke v drugo. Knjižnica ima na razpolago nad 1100 slovenskih in okoli 600 drugojezičnih vezanih knjig večinoma beletristične vsebine. Na razpolago so vse najnovejše slovenske knjige. V knjižnico ima pristop vsakdo in vabimo tem potom občinstvo, da si izposoja iz nje knjige in se z njimi razvedruje v nastopajočih dolgih jesenskih in zimskih večerih.

Slovenke ne hodite v Egipt! V zadnjem času se opaža, da izseljevanje Slovencev v Egipt znatno narašča. Tako je prišlo lansko leto v Aleksandrijo okrog 2000 slovenskih izseljenk po večini s Kranjskega in Goriškega. Mnogo teh deklet pride v roke brezvestnim kupčevalcem z dekleti, jim obetajo dobre službe, v resnici pa jih zvabijo v zloglasne javne hiše, kjer se popolnoma izgube in duševno in telesno propadejo. Predno se kaka Slovenka odpravi v Egipt, naj se dobro informira o dotični službi na centrali za odpravo trgovine z dekleti pri dunajskem policijskem ravnatelstvu. Od letošnjega septembra dalje pa posluje tudi v Aleksandriji posebno društvo za varstvo deklet. Članice tega društva hodijo redno k vsakemu parniku pričakovati deklice, ki so prispele brez svojcev v deželo. Kot viden znak nosijo te požrtovalne članice broše v belo-rumeni harvi in so drage volje novim priseljencam vsestransko na uslugo.

Elektroinženjer »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega sporeda z senzacijsko, učinkovito dramo »Srčno zlato« trvdke Nordiskfilm Co. — Razen te več komičnih privlačnosti in priljubljeni Pathé žurnal. — Jutri priljubljeni »Specialni večer« z izbranimi, jako zanimivim sporedom.

Sodba brez sodnika. Prodajalka kruha Franciška Štepcicova je nesla parkrat kruh mimo nove vojašnice, od katere so ga gredoč kupovali vojaki. Ko sta to opazila kantinerjeva hlapca, sta Štepcicovi vzela košaro s kruhom, katero ji je potem njun gospodar oddal nazaj.

Zatekel se je mlad, bel pes z znakom 137 iz Hrenovic. Lastnik naj se zglesi zanj pri poštnem nadoskrbniku g. Teodorju Vidicu na Rimski cesti št. 12.

Srebrno uro z veržico je izmaknil vrvarskemu pomočniku Štefanu Sinatorju njegov tovariš ter jo dozdevno odkuril proti Hrvaški.

Zaradi prepovedanega povratka je bila včeraj aretovana leta 1888 v Zg. Kašlju rojena ter v D. M. v Polju pristojna Apolonija Avšičeva, katero so izročili pristojnemu sodišču.

Tatvina. Včeraj zvečer je bil v neki tukajšnji kavarni ukraden 48 K vreden površnik s trvdko Gričar & Mejač.

Saje so se unele snoči okoli 9. ure v dimniku Schreyeve hiše v Gradišču, ki so pa v kratkem pogasnile same.

Izgubila je posestnika Jera Lahova sivo zimsko ogrinjačo. — Ljudmila Gostičeva je izgubila dve moški srajci. — Krojaški vajenec Vladislav Brecljinik je izgubil bel baržunast telovnik. — Mestni delavec Martin Breznikar je našel žensko žepno uro. — Kočijaž Andrej Godler je našel dva zlata ščipalnika.

V kavarni »Central« nastopi danes in naslednji dni kabaretna in glasbena družba »Original The Wehings Ensemble«. Glci inserat.

Društvena naznanila.

»Domovina« ima jutri v petek ob 6. zvečer v mestni posvetovalnici svoj sedmi občni zbor, na katerega vabimo vse prijatelje in dobrotnike društva.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« naznanja gg. članom, da je pripravljeno letošnje zimsko sezono prirediti tečaj za tesnopis in strojepis, ako se oglašajo zadostno število udeležencev. Vsi, ki se za to zanimajo naj blagovolijo svojo udeležbo prijaviti društvu najkasneje do pone-

deljka 21. t. m. Tečaj za laščino se prične v torek 22. t. m. ob 9. uri zvečer v društveni prostorih. Pristop je še mogoč.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani vabi vse svoje častne, podporne in prave člane, kakor tudi vse dobrotnike in prijatelje društva k po pravilih določeni sveti maši, ki se bo bode brala prihodnjo nedeljo t. j. dne 20. oktobra 1912 ob 10. uri dopoldne v kapeli Leonišča.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes v četrtek se (za par-abonente) prvič na slovenskem odru vprižori Skowronnekovva vaška komedija v treh dejanjih »Štev. 17«, humorja polna, velezabavna igra, ki orisuje ljubzensko zgodbo jetnika štev. 17 in počenjanje tihotapcev od nemško-poljski meji. Pred vprižoritvijo in med odmori koncertira orkester Slovenske Filharmonije tele izbrane komade: 1. Strauss: Ouvertura v 1001 noč; 2. Foerster: »Obletnica« iz opere »Gorenjski slavček«; 3. Ganne: »La czarina«, mazurka. — Nadejati se je mnogoštevilnega obiska. — V torek 22. t. m. se vprižori Wagnerjeva velika opera »Večni morнар«, kmalu za tem pride kot prva letošnja opereta Suppéjev »Boccaccio« na oder. Fotografije novoangajiranih tenorjev g. Blassa in g. Vondre so razstavljene pri g. Magdiču in L. Schwentnerju.

Izpred sodišča.

Razžaljenje orožništva. Događa se večkrat, da se eden ali drugi izpodtika nad orožniki, ki so se mu morda zamerili bodisi v eni ali drugi zadevi. Toda take žalitve so prvič prenašljene in neupravičene, ker orožniki pač morajo izvrševati svojo službo, to je njihova naloga, njihov kruh, ki je večkrat dosti grenak, drugič pa so take žalitve nevarne in v vsakem slučaju ostro kaznjive. To je občutil tudi bivši dacar Ivan Kautarič, sedaj zasebnik, v Zuženperku, ki je povodom prepira z nekim posestnikom označil vse orožnike kot ničvredne in jih počastil z ne prav častnimi priimki. Orožništvo je seveda lahkomiselnega in brezobzirnega žaljivca tožilo in okrajno sodišče v Zuženperku ga je obsodilo zaradi teh žalitev na 3 dni zapor.

Razne stvari.

Mednarodni kongres za zgodovino umetnosti. Iz Rima poročajo: Včeraj je bil otvorjen deseti mednarodni kongres za zgodovino umetnosti.

Stekla mačka. Iz Nemškega Benešova poročajo: Tu je neka stekla mačka obgrizla sedem oseb. Pet so jih prepeljali v Pasteurjev zavod na Dunaju.

Strupene pilule v Italiji. Iz Milana poročajo: Policija je dognala, da je bilo poslanih čez dvatisoč pošiljatev strupenih pilul. Najbrže gre za anarhistični atentat.

Bosanski deželni poslanec umrl. Iz Sarajeva poročajo: Predvčerajšnjim je umrl deželni poslanec Mahmut beg Tadić, predsednik nanovo ustanovljene muzelmanske centralne banke.

Gluhonemec ustreljen kot ruski ogleduh. Iz Krakova poročajo: Policija je dognala, da je vojaška straža v Podgorcih ustrelila krojača Rocyskega, ki je bil gluhonem in ki torej ni mogel slišati poziva straže. Tako je torej pojasnjena afera o — ruskem ogleduhu.

Za avstrijsko zračno flotilo. Z Dunaja poročajo: Pri predvčerajšnjem delegacijskem dineju pri zunanjem ministru grofu Berchtoldu sta darovala veleindustrija Dreher in vitez pl. Schöller po stotisoč kron za avstrijsko zračno flotilo.

Sluga napadel sodnega nadsvetnika. Iz Lvova poročajo: Sodni sluga Motirov, ki je bil zaradi zlorabe uradne oblasti obsojen na tri mesece ječe ter oslavljen iz službe, je predvčerajšnjim napadel deželnsodnega nadsvetnika dr. Körberja ter ga s palico ranil na glavi. Napadalec je nato pobegnil.

Poskušen vlom v vojaško skladišče. Z Dunaja poročajo: V nedeljo zvečer okoli devetih je opazila straža pri vojaškem skladišču v Klosterneuburgu, da se je neki neznanec utihotapil v skladišče. Straža je poklicala vlogilca, toda ta je zbežal, ne da bi odgovoril. Vojak je ustrelil, ko se neznanec na dvakratni poziv ni odzval. Neznanec je padel, vendar je pa zopet vstal ter pobegnil. Uvedli so preiskavo.

Železniška nesrečo. Na postaji Mattersdorf ob južni železnici sta trčila skupaj dva tovarna vlaka, ker je bila izprememba tira napačno postavljena. Obe lokomotive sta bili zelo poškodovani, štirje vozovi pa razbiti. V enem vagonu so bili patrni hirtnerberške tvornice za patrone. Čuvaja so

retirali, proti služboječemu uradniku so uveli preiskavo.

Nesreča na svatbi. Iz Prage poročajo: Pri včerajšnji svatbi grofica Nottič z grofom Gregorjem Wilczkom se je pripetila velika nesreča. Ko so se svatje peljali v avtomobilih, ki jih je bilo okoli petdeset, proti grofovskemu gradu na Hradzanih, se je pokvaril motor pri avtomobilu grofa Nottiča. Avtomobil je začel drčati nizdol po strmi cesti ter pritisnil neko žensko z imenom Šmuk s tako silo ob zid, da je bila na mestu mrtva.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOJNA NA BALKANU.

Padec Taraboša.

Kotor, 17. oktobra. Z Bara brzojavljajo, da se general Martinović bliža s svojo armado Skadru, in da je črnogorski bombardiranje tako učinkovalo, da se je trdnjava Taraboš vdala.

Kotor, 17. oktobra. O zavzetju turške trdnjave Taraboš pri Skadru poročajo še sledeče: Včeraj se je vršil hud dvoboj med črnogorsko in turško artilerijo. Črnogorski vojni minister je dal obstreľevati turško artilerijo v Tarabošu. Boj je trajal 4 ure, nakar je turška artilerija utihnila. Nato je zapovedal vojni minister Martinović, da naskoči črnogorska pehota trdnjavo. Vnel se je nepopisno ljut boj, v katerem pa so Turki podlegli. Turki so se morali umakniti iz trdnjave proti Skadru. Črnogorci so zasedli trdnjavo Taraboš ter raznehili črnogorske zastave.

Južna kolona je prekorčila nato Bojano pri Obili ter je prodrla tik pred Skader. Tudi manjše utrbe so Turki zapustili večidel brez boja. Črnogorci upajo, da v najkrajšem času zasedejo tudi Skader.

Proti Skadru!

Kotor, 17. oktobra. Srednja črnogorska armada se bliža Skadru od severo - zahoda, severni del južne kolone prodira proti mestu od jugo-zahoda, južni del južne kolone pa se bliža Skadru od jugo - vzhoda. Izračunano je tako, da bodo vse tri kolone naenkrat napadle Skader ter raznehajo Črnogorci z gotovo sijajno zmago.

Boji ob srbski meji.

Sofija, 17. oktobra. Iz Skoplja poročajo, da so se vršili hudi boji pri Proboju, Miskovcu in Ristovcu. O izidu bojev še ni nič znanega.

Turčija se tolaži.

Sofija, 17. oktobra. Turške vesti poročajo, da se je poskus Črnogorcev, obkoliti Skader, ponesrečil. Turške čete so baje pognale Črnogorce nazaj, pri čemer so imeli Črnogorci 600 mrtvih. Esad paša bo z vso turško vojno silo napadel Črnogorce.

Dunaj, 17. oktobra. Iz Carigrada brzojavljajo danes dopoldne, da so srbske čete prekorčile mejo in da se je vojna faktično že začela. Tem vestem seveda ni zaupati, ker hoče Turčija napraviti na evropsko javnost vtisk, kakor da bi Bolgarska in Srbija ne vpoštevali mednarodnega prava. Istotako poročajo iz Carigrada, da so srbske čete, pomnožene z artilerijo, prodrele do Prešove, kjer se je vnela velika bitka, katere konec pa še ni znan.

Turško obrekovanje.

Carigrad, 17. oktobra. V onemotni jezi širi turška vlada obrekovanje proti Črnogorcem, češ, da so Črnogorci, ko so zavzeli Tuzi in Berane, ustrelili več ranjenih turških vojakov in da so streljali sploh s kroglicami »Dum - dum«, to so kroglice, ki se razlete, kakor hitro zadenejo ob kak trd predmet, n. pr. ob kost, ter povzročajo na ta način rane, ki so absolutno smrtne.

Turška divizija v Kirkilisi in armada v Jedrenju.

Carigrad, 17. oktobra. Mornariški minister Mahmud Muktar paša je odpotoval včeraj v Kirkiliso, da prevzame poveljstvo tamonjske divizije.

Carigrad, 17. oktobra. Vojni minister je že v soboto odpotoval v Jedren, da prevzame vrhovno poveljstvo nad turško armado. Dve turški diviziji sta dirigirani proti Črnogorcem.

Odložitev vojnih operacij.

Belgrad, 17. oktobra. Vest, da bosta Srbija in Bolgarska že danes pričeli z vojnimi operacijami, se ni uresničila. Včeraj so se vršile v Belgradu, Sofiji in v Atenah ministrske konference, kako naj odgovore združene države na postopanje Turčije, ki je odklonila njihovo noto. V tem oziru so se vršili med posameznimi balkanskimi državniški brzojavni razgovori. Ministrske konference pa so trajale ves dan. Kakor zatrjujejo, bosta Bolgarska in Srbija danes ali jutri podali Turčiji ultimatum, ter nato pričeli z vojnimi operacijami. Na-

sproti zastopniku korespondence »Slavija« se je neki srbski državnik izrazil, da hočejo balkanske države storiti še zadnji korak pri Turčiji, predno prično z vojno.

Turški vojaški begunci v Srbiji.

Belgrad, 17. oktobra. V Nišu so včeraj pripeljali veliko število turških redovitih vojakov, takozvanih askerjev, ki so pobegnili od turške armade. Bili so vsi raztrgani, na pol nagi in gladni. Vojaki pripovedujejo, da vlada v turškem taborišču na srbski meji veliko pomanjkanje živil.

Bolgarskih poslancev ne sprejmejo v armado.

Sofija, 17. oktobra. Vojna uprava ni sprejela v armado one poslance, ki so se prijavili za prostovoljce. Svojo odklonitev je utemeljila s tem, da bodo se že v kratkem morali posvetiti zakonodajalnemu delu.

Pokolj v Kumanovem.

Belgrad, 17. oktobra. Po vestih iz Skoplja, so Turki v Kumanovem masakrirali prebivalstvo. Zaklali so 10 Srbov.

Vojni korespondenti v srbskem taborišču.

Belgrad, 17. oktobra. Vojni korespondenti inozemskih listov odpotujejo, kakor se zatrjuje, jutri v petek v glavno srbsko vojno taborišče.

Zanimanje za vojno.

Carigrad, 17. oktobra. Kurdi od Deršima so ponudili turški vladi za slučaj vojne, da ji pošljejo 1500 svojih najboljših jezdecov.

Srbske finance.

Belgrad, 17. oktobra. Srbska skupščina je dovolila ministru za vnanje posle izredne kredit v znesku 200.000 dinarjev za zaupne stvari. Tudi je sprejela skupščina zakonski načrt, po katerem se bo odmerjal davek za l. 1913 na isti podlagi kot za leto 1912.

Mohamedanski Albanci za Turčijo.

Skader, 17. oktobra. Iz Albanije prihajajo vesti, da so mohamedanski Albanci v veliki skupščini napravili sklep, katerega bodo poslali vsem kabinetom berlinskih signatarnih vesil. Pred vsem protestirajo proti vsaki razdelitvi albanskega teritorija v prid kake druge balkanske države. Pripravljene so, nastopiti z orožjem proti vsakemu, ki bi to poskusil, tudi proti narodom, ki bi se zapeljali (?) pridružili Črnogorcem. Pač pa zahtevajo avtonomijo Albanije v okviru turškega cesarstva.

Obmejni boji ob srbski in bolgarski meji.

Carigrad, 17. oktobra. Listi poročajo, da so se pričele sovražne operacije ob srbski in bolgarski meji. V vojaških krogih smatrajo, da je vojna danes izbruhnila.

Črnogorski »Rdeči križ«.

Zader, 17. oktobra. Tu se je ustanovil poseben komite, ki zbira doneske za črnogorski »Rdeči križ«. Enak komite se je ustanovil tudi v Kotoru. Bosanski prostovoljci za Črno goro.

Sarajevo, 17. oktobra.

Srbi iz Hercegovine beže trumoma preko meje v Sandžak, da se pridružijo kot prostovoljci črnogorski armadi. Preko meje jih je pobegnilo že več tisoč. Orožniki so v Stolcu prijeli pet Srbov, ki so nameravali pobegniti k Črnogorcem. Med aretiranci se nahaja tudi muhliman Mohamed Mehmed Bečić.

Turške grozovitosti v Preševu.

Belgrad, 17. oktobra. Turška vojska je v Preševu napadla neoboroženo kmetsko prebivalstvo, obstoječe večinoma iz žensk, starcev in otrok, ker so njih moške in očetje odšli med četnike. Veliko žen in otrok so z bajoneti usmrtili in jih nataknili na kolce. Na krič nesrečnikov je prišla oborožena srbska vstaška četa in napadla krvoloke. Vnela se je ljuta borba, v kateri so pa podlegli Srbi, ker je navalil nanje številni vojaški oddelek.

Angleški listi o bojih pri Skadru.

London, 17. oktobra. Po poročilih angleških listov so Črnogorci izgubili več kakor tisoč ranjencev. V bolnišnici v Podgorici nedostaja sanitarnih sredstev, zlasti pa pomanjkanje nosilnic. »Times« poročajo o bojih pri Tarabošu. Zdi se po teh poročilih, da Črnogorci dosedaj Taraboš še niso zavzeli. Korespondent omenjenega lista opisuje podrobno boje pri tej trdnjavi in proslavlja junaštvo črnogorskih bojevnikov. Predvsem naglašajo, da Črnogorci vztrajajo v ognju, ako tudi padajo nanje kakor toča šrapneli. V dosedanjih bojih pri Tarabošu so imeli Črnogorci 700 mrtvih in ranjenih. Po mnenju korespondentov, morajo Črnogorci Taraboš zavzeti, ker le v tem slučaju jim je odprta pot na Skader, ki jim potem pade v roke kakor zrelo jabolko.

Razmere v turški bolnišnici v Tuziju.

London, 17. oktobra. O razmerah, ki vladajo v turški bolnišnici v Tuziju, poroča korespondent »Timesa« naravnost strahovite stvari. Ko

je obiskal to bolnišnico, je bilo v njej več kakor sto turških ranjencev. Bili so vsi raztrgani in umazani, bolnišnica sama pa je bila podobna velikemu smetišču. Korespondent je porabil vse dopoldne, da je vsaj deloma očedil bolniške prostore. V bolnišnici je samo en zdravnik, a še ta se brani izvrševati operacije, poudarjajoč, da raje gre kot navadni vojak v boj, kakor da bi v takih razmerah opravljal zdravniške posle.

Avstro - Ogrska ne zasede Sandžaka.

Dunaj, 17. oktobra. Vest petrogradskega »Novoje Vremja«, da bo Avstro - Ogrska zavzela sandžak Novi pazar, in sicer v smislu med Rusijo in Avstro - Ogrsko sklenjenega sporazuma, se na kompetentnem mestu dementira.

Srbski ataše pri grški armadi.

Belgrad, 17. oktobra. Za srbskega atašea pri grški armadi je imenovan generalštabni polkovnik Miloš Vasić.

Srbija prične prva z vojnimi operacijami.

Sofija, 17. oktobra. V političnih krogih se zatrjuje, da bo Srbska prva začela z vojnimi operacijami in sicer bo Srbska pričela v nedeljo, nakar pride v ponedeljek Bolgarska. Včeraj se je odpravil generalni štab v avtomobilih na mejo. Tudi vrhovni poveljnik Savov je odšel danes k armadi.

Turčija napade Burgas.

Petrograd, 17. oktobra. Ruski parniki v Črnem morju so srečali turško eskadro transportnih ladij, ki je prepeljavala turško vojaštvo v Evropo. Turki nameravajo vzkrcati mnogo vojaštva pri bolgarskem pristanišču Burgasu ter napasti bolgarsko armado od zadej.

Bukarešta, 17. oktobra. Pasažirji grških parnikov poročajo, da so videli danes po noči pred Konstanto 25 milijonov odaljeno od obrežja turške vojne ladje, ki se bližajo obali. Kapitanat je mnenja, da gre za priprave za napad na bolgarska pristanišča.

Zavzetje Beran.

Dunaj, 17. oktobra. K zavzetju Beran, ki so se najdeli vzdržale proti črnogorskim napadom poroča Reuterjev biro: Predvčerajšnjem so se vršili nepopisno krvavi boji v bližini Beran. Črnogorci so proti večeru zavzeli 2 važni položaji turške posadke v Beranah ter zaplenili pri tem tudi 2 Kruppova topova z velikansko množino municije. Noč je prekinila nadaljne boje. Po noči so Črnogorci utrdili svoje pozicije v zavzetih trdnjavah in zgodaj jutraj so začeli prodirati proti Beranom. Oddelek generala Vojvodica je prodiral na vzhodni strani skozi turške pozicije ter je tesno obdal s črnogorskim vojaštvom. Ob 11. dopoldne so zapazili na eksponiranih mestih bele zastave, nakar se je udala cela posadka. V mestu je bilo še 700 nizamov (aktivna armada) in 500 redivov (rezervisti). Med tem ko je prejšnjo noč odšlo iz Beran že 4000 regularnih vojakov in 1300 mohamedanskih Albancev, ki so se obrnili proti Kosovem polju. Predno je general Vukotić zasedel mesto, je obiskal samostana Giurgievo in Itambovi, kjer so se vršile božje službe za zdravje kralja Nikole in za zmago črnogorskega orožja. General Vukotić je postal kralju brzojavno čestitko z izjavo udanosti.

Francija ponuja 500 milijonov za mir.

Pariz, 17. oktobra. Iz Sofije poročajo, da je Francoska ponudila Bolgarski 500 milijonov frankov, če ne prične vojne, ter ji je zagotovila zvezo z makedonskimi železnicami ter mnogo drugih udobnosti. Bolgarska je te ponudbe zlasti z ozirom na to, ker pred tednom ni mogla dobiti niti neprimerno manjšega posojila, odklonila.

Predsednik sobranja v glavnem bolgarskem taborišču.

Pariz, 17. oktobra. Iz Sofije poročajo, da je predsednik bolgarskega sobranja Danev odpotoval v bolgarsko glavno taborišče, da bo vedno v neposredni bližini carja. Car odpotuje v glavno taborišče danes ali jutri.

Kralj Peter lahko obolel.

Praga, 17. oktobra. »Narodni Politika« poroča iz Belgrada, da je kralj Peter lahko obolel, da pa se je kljub temu odpeljal v Niš.

Turčija napove vojno.

Carigrad, 17. oktobra. Uradno se poroča, da bo porta danes srbskemu in bolgarskemu poslaniku izročila potne listine.

Zajet parnik.

Bukarešta, 17. oktobra. V Varni so zajeli romunski parnik »Princeza Marija«, ki je imel na krovu turške begunce. Romunska vlada je intervenirala pri bolgarski vladi v Sofiji, da naj izpusti parnik. Bolgarska

vlada je na to odgovorila, da je samo pristaniški kapitanat v Varni pomotoma zadržal parnik.

Grška pripravljena na vojno.

Atene, 17. oktobra. Grška ima pripravljene med Trikalom in Lariso 4 divizije, 15 baterij stoji pri Nardi. Ob meji je mobiliziranih 18 grških bataljonov.

Vojni poročevalci v Turčiji.

Carigrad, 17. oktobra. Turška vlada je odredila, da smejo vojni poročevalci tujih držav na bojno polje. Ostati morajo vedno vsi skupaj, ter se morajo naslanjati na generalni štab. Brzojavke smejo pošiljati samo v francoskem jeziku. Privatna pisma so podvržena cenzuri. Poročevalcem so prideljeni posebni častniki, ki znajo po več jezikov. Sploh pa je poročevalcem dovoljen le pristop k vhodni armadi.

Vojna proklamacija.

Dunaj, 17. oktobra. Danes opoldne so se raznesle vesti, da poročajo iz Belgrada, da bodo Bolgarska, Srbska in Grška danes zvečer proklamirale vojno, ter da bodo prekorčile ob istem času njihove čete tudi meje.

Nov napad Turkov na srbsko ozemlje.

Belgrad, 17. oktobra. Včeraj popoldne so velike turške čete udrele preko srbske meje pri Prepolcu, južno od Kuršumlije. Srbski voji so se postavili v bran in razvila se je ljuta bitka, ki je trajala do večera. Srbi so napad odbili in potisnili turške čete preko meje. Značilno je, da so na turški strani se baje borili tudi Albanci. Turki so izgubili dvesto mož, Srbi pa samo trideset.

Neverjetna vest.

Dunaj, 17. oktobra. Neka fukajšnja korespondenca poroča, da je avstro - ogrski veleposlanik Pallavicini opozoril turško vojno upravo, naj zbere čim največ vojaštva v bližini Skoplja, češ, da samo na ta način more preprečiti srbske zmage, ki bi čisto gotovo povzročile avstro - ogrsko intervencijo. Vest je v tej obliki pač docela neverjetna.

Grške kupčijske ladje.

Carigrad, 17. oktobra. Porta je včeraj zvečer obvestila veleposlanike, da bo odpustila iz Carigrada grške trgovske ladje, ki plovejo pod tujimi zastavami in vozijo inozemsko blago. Seveda je storila to porta premišljeno, ker pričakuje z vso gotovostjo, da napove ali Grška ali pa Turčija sama tekem 4 dni vojno. Vsled tega bi ne bilo nikakoršno kršenje mednarodnega prava, če bi Turčija po izbruhu vojne zadržala definitivno vse grške trgovske ladje in naj si plovejo pod katero zastavo koli ter vozijo blago tudi inozemskih držav. Naravno je, da hoče Turčija oškodovati Grško že v mirovnem času.

Abdul Hamid za vojsko.

Carigrad, 17. oktobra. Oficijozno se potrjuje vest, da je dospel bivši sultan Abdul Hamid v Carigrad. V Carigradu so se raznesle vesti, da je bivši sultan ob tej priliki daroval 3 milijone turških funtov za turško vojsko.

Ministrski svet.

Dunaj, 17. oktobra. Včeraj popoldne ob 5. se je sestala ministrska konferenca, ki je trajala do 11. ponoči. Ministrska konferenca se je bavila z zadevo bosanskih železnic, v kateri zadevi je dosegla popoln sporazum. Vprašanja, ki niso bila včeraj rešena v skupni ministrski konferenci, pridejo na vrsto koncem oktobra.

Državnozbornske nadomestne volitve.

Opava, 17. okt. Danes se je vršila ožja volitev za mandat odstopivšega državnozbornskega poslanca Rollsberga. Izvoljen je češki avtonomist odvetnik dr. Sigmund Witt.

Bukovinski deželni zbor.

Černovice, 17. oktobra. Ker se protivojvo rusinski demokrati sanaciji bukovinskih »rajfeisenov«, ki jo je hotel današnji deželni zbor skleniti, je nastala obstrukcija ki je trajala celo noč. Dogajali so se zelo burni prizori, ter je prišlo skoraj do pretegov. Demokrati in socialni demokrati so obkladali poslanca Vasiljka s priimki kakor izdajca in drugo. Seja je trajala do 6. jutraj. Ko je končno večina strla obstrukcijo, je sprejela proračun za l. 1913.

Srbija in Avstro-Ogrska.

Belgrad, 17. okt. Včerajšnja »Samouprava« je priobčila uvodnik, ki govori o razmerju med Avstro-Ogrsko in Srbijo in ki vzbuja tako v političnih kakor v diplomatskih krogih velik pozornost. V članku se poudarja med drugim, da Srbija zaupa Avstro-Ogrski da jo ne bo ovirala v njenem osvoboditeljem delu in da ji ne bo zapirala pota k morju. Avstro-Ogrska ima na Balkanu velike gospodarske interese. Vsi gospo-

darski interesi pa ji zaukazujejo, da goji čim najbolj prijateljske odnose z balkanskimi narodi, torej tudi s Srbi. Ti prijateljski odnosi bodo pospeševali tudi njen gospodarski napredek na Balkanu. Zato je Srbija tudi pripravljena stopiti s sosedno Avstro-Ogrsko monarhijo v najtesnejše gospodarske zveze.

Prihod berlinskega veleposlanika na Dunaj.

Dunaj, 17. oktobra. Avstro-ogrski veleposlanik Szecheny v Berlinu, ki je imel včeraj posvetovanje z državnim kancelarjem Bethmann-Hollwegom, se je danes nepričakovano pripeljal na Dunaj ter imel dolgotrajno konferenco z ministrom zunanjih del grofom Berchtoldom.

Sestanek ruskega carja z avstrijskim cesarjem.

Pariz, 17. okt. »New-York Herald« poroča, da se vrše predpriprave za sestanek ruskega carja z avstrijskim cesarjem. Kot posredovalec se najbolj poteguje za ta sestanek baje nemški cesar, ki na vse pretege mešetarji, da bi to namero izvršil. Nemški cesar je baje mnenja, da bi edino ta sestanek lahko preprečil konflikt med Avstrijo in Rusijo.

Cesar se ne sestane z ruskim carjem.

Dunaj, 17. oktobra. Poučeni krogi proglašajo vest francoskih listov o sestanku cesarja Frana Josipa I. z ruskim carjem kot popolnoma neresnično.

Romunija.

Dunaj, 17. okt. »Reichspost« poroča o intervjuu z romunskim profesorjem Basilescujem, ki je baje izjavil: Romunska je svojo politiko popolnoma zgrešila, tako da se danes ne more raztegniti niti na desno niti na levo, niti na sever in ne na jug. Naš cilj in naša dolžnost mora biti, da preprečimo vse, kar bi utegnili ojačiti naše sosedo, ker bi značilo to veliko nevarnost za našo državo.

Koncentracija francoskega brodivja v Sredozemskem morju.

Pariz, 17. okt. Oddelek francoske vojne mornarice, ki obstoja iz 6 križark je odplul včeraj pod poveljstvom admirala de Marolle proti Toulonu in gre od tod v Sredozemsko morje, kjer se združi s francosko mornarico iz Tangera, Algira in Gibraltarja.

Italijansko-turška mirovna pogajanja.

Pariz, 17. okt. Podpis italijansko-turške mirovne pogodbe pozdravljajo pariški in sploh francoski listi z velikim zadovoljstvom.

Carigrad, 17. okt. »Ikdam« poroča iz Carigrada, da je bil protokol italijansko-turške mirovne pogodbe podpisan včeraj.

Rim, 17. okt. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo plačala italijanska vlada Turčiji kot odškodnino za državne domene v Tripolitani 40 milijonov kron.

Enotni čas.

Pariz, 16. oktobra. Pod predsedstvom naučnega ministra je bil včeraj odprt mednarodni kongres za uvedbo enotnega časa.

Gospodarstvo.

— Zvišanje delniške glavnice Živnostenske banke. Tržaška podružnica Živnostenske banke nam poroča, da je na občem zboru leta 1912 na podlagi spremenjenih pravil sklenjeno povišanje delniške glavnice od 80 na 100 milijonov kron prelo oblastveno pridržalo. Živnostenska banka poslužila se bope tega dovoljenja pričetkom prihodnjega leta, kakor hitro bodo namreč razmere dopuščale.

— Razpis dobave mesa za vojaštvo garnizije Ljubljana. C. in kr. upraviteljstvo garnizijske menaže v Ljubljani je poslalo trgovski in obrtniški zbornici in Ljubljani razglas v zadevi pokritja potrebe na govejem mesu za c. in kr. vojaštvo garnizije Ljubljana za čas od 1. januarja do 31. decembra 1913. Pismene zapečatene ponudbe se morajo vložiti na c. in kr. upraviteljstvo garnizijske menaže v Ljubljani (nova infanterijska vojašnica, objekt II., vrata št. 8) do 21. novembra t. l. 8. jutraj. Razpis, ki obsega dobavne pogoje, množino kakovosti mesa, ki ga je dobaviti itd. je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— Zvišanje obrestne mere. Z Dunaja poročajo: Privatni diskont je bil včeraj zvišan v Londonu na 4 $\frac{1}{4}$ odstotkov, v Parizu na 3 $\frac{1}{2}$ (proti 3 $\frac{1}{4}$). Z ozirom na to računajo, da bo danes zvišana v Londonu in Parizu bančna obrestna mera. Nemška državna banka in Avstro - Ogrska banka bosti tudi zvišali obrestno mero, če bi se menični kurzi poslabšali. Pri sedanjih razmerah nimajo povoda za to, ker so menični kurzi še ugodni. V zadnjih dneh je došlo iz Srbije v Avstrijo za večje dobave vojaških potrebščin za več stotisoč napoleonov.

Kašelj.

Je eno takomenovanih »majhnih« ne-
prilik, ki se izpočetka prav malo ali pa
prav nič ne oziramo nanj. Kako po kri-
vici ravnamo tako, izpričuje lahko
zdravnik ali pa taki pacienti, ki sedaj
obupujejo nad zdravljenjem, čeprav se
je njih bolezen pričela samo z majhnim
kašljem. Ako natančneje poizvedujemo
o takem usmiljenju vrednem človeku,

pa večkrat zvemo, da je še pred pri-
meroma prav kratkim časom bil cveto-
če zdrav. Majhno prehlajenje tako mi-
mogre je povzročilo kašelj, ki pa se
je zasidral in ni hotel miniti. Prej slast
do jedi, se je manjšala od dne do dne,
moči so pojemale, lica obledela in na-
posled poklicani zdravnik je moral kon-
statirati, da se razvija, ali pa je že z
vso silo nastopila bolezen na pljučih, ki
je, kakor znano, vselej spojena z veli-
kimi težkočami. Tak žalosten razvitek

bolezni se pojavi stokrat, tisočkrat. Pa
četudi vselej nima tako hudih in naj-
hujših posledic, toliko je pa vendar go-
tovo, da dalj časa trajajoč kašelj malo-
kdaj ostane sam, nego prav pogosto
zasadi kal najrazličnejšim obolelostim
sopil. Ljudstvo je pa, kakor še v mno-
go drugih slučajih, zadelo pravo, ako
govori o »sumljivem« kašlju. Ako je pa
kašelj opazovati že z največjim neza-
prijemom, ako se brez vidnega povoda
pojavi pri zdravih, robustnih ljudeh, pa

je naravnost nevaren, ako napade sla-
boitne ali dedno obremenjene osebe. Tu
lahko odpomore samo takojšnje in pri-
merno zdravljenje pred pozneje abso-
lutno nastopajočim pljučnim obolenjem.
Ako bi to dejstvo splošno uvaževali in
priznavali, pa bi kmalu teklo manj solz
ob izgubi dragih nam svojcev, ki so nas
zapustili v najlepših letih. Ako kjerkoli,
ima tukaj veljavo izrek, da se je bolezn
laže varovati, nego jih zdraviti. In to-
obvarovanje bi bilo prav pogosto lahko,

ako bi izmed mnogih v ta namen po-
nujanih pripomočkov vselej zadeli pra-
vega. Zato vprašajte zdravnika, ki bo
v tem slučaju zanesljivo zapisal Sirolin
»Roche«, s čigar pomočjo se vsak kašelj
in vsaka pričenojoča se pljučna bole-
zen z najboljšim in trajnim uspehom da
zatirati. V lekarnah izrečno zahtevajte
Sirolin »Roche«.

Prečitane časopise v šent- jakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do
8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11.
do 12. »Gospodarsko napredno dru-
štvo za šentjakobski okraj« v dru-
štveni sobi, Vožarski pot 4, da jih po-
tem odda ljudem, ki drugače ne pri-
dejo do branja, pa radi bere.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 15. oktobra: Matej Robič,
gostilničar, 41 let, Zaloška cesta 11.
Dne 16. oktobra: Marija Kle-
mentič, žena tovarniškega delavca,
37 let, Radeckega cesta 11. — Tere-
zija Kasper, krojačeva vdova, 75 let,
Radeckega cesta 11.

Knjiga o veselju do življenja, ki
bralca uči, kako naj si ohrani svojo
moč, svoje zdravje, ali kako je zopet
lahko dobi, ako je izgubil vsled
preoblaganem z delom ali s čez-
mernim uživanjem. To izvrstno knji-
go dobi vsak, ki jo zahteva od Elek-
tro - Vitalizer, zdravniški zavod,
Budapešta VI., Andrássyut, mezza-
nin 173. Naj nihče ne zamudi si raz-
širiti svojega znanja, zakaj ta zani-
miva knjiga obsega neprecenljive
nasvete zdravim in bolnim.

Mnenje gospoda dr. Alojzija Cava-
dena

Folgarija,
Gospod J. Serravallo

Trst.

Že petnajst let rabim Vaše Ser-
ravallovo kina - vino z železom in
bil sem z njim vedno zadovoljen, po-
sebnost pri bledici, pri žlednih sla-
bostih in rekonvalescenci po nalez-
ljivih boleznih.

Folgarija, 23. septembra 1909.
Dr. Cavaden.

Vertex
je trpežna
in hrani tok

Kavarna Central. Danes in vsak dan PREDSTAVA

prijubljene, nanovo pridobljene
„Original The Wehings Ensemble“
glasbenega, instrumentalnega in
humorističnega kabareta. 3778

Začetek ob 9. uri zvečer.

Vstop prost. — Vso noč odprto.

Z veselo-
stovanjem

Stefan Miholič kavarnar.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 17. oktobra 1912.
Termin.
Pšenica za oktober 1912. za 50 kg 11-20
Pšenica za april 1913 za 50 kg 12-
Rž za oktober 1912 za 50 kg 10-22
Rž za april 1913 za 50 kg 10-54
Oves za oktober 1912 za 50 kg 11-77
Oves za april 1913 za 50 kg 11-45
Koruza za maj 1913 za 60 kg 8-01

Borzna poročila. Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 17. oktobra 1912

Matkočeni papirji.	Dolar	Blagova
4% majevna renta	84-—	84-20
4-2% srebrna renta	86-95	87-15
4% avstr. krona renta	84-—	84-20
4% ogr.	83-60	83-80
4% kranjsko deželno posojilo	93-50	94-50
4% k. o. češke dež. banke	89-40	90-40

Srečke.	438-—	450-—
Srečka iz 1. 1860	612-—	624-—
„ 1864	281-—	293-—
„ tiske	276-—	288-—
„ zemeljske I. izdaje	239-—	251-—
„ II.	234-—	246-—
„ ogrske hipotečne	475-—	487-—
„ dun. komunalne	483-—	495-—
„ avstr. kreditne	67-—	73-—
„ ljubljanske	46-50	52-50
„ avstr. rdeč. križa	28-—	34-—
„ ogr.	26-50	30-50
„ banilika	212-50	215-50
„ turške		

Galileo.	434-—	438-—
Ljubljanske kreditne banke	608-25	609-25
Avstr. kreditnega zavoda	504-50	505-50
Dunajske bančne družbe	107-75	108-75
Južne železnice	680-50	681-50
Državne železnice	951-—	952-—
Alpine-Montan	341-—	345-—
Češke sladkorne družbe	267-—	268-—
Zivnostenske banke		

Valuta.	11-46	11-49
Celinal	117-90	118-15
Marke	96-25	96-55
Franki	94-60	94-95
Libre	254-50	255-25
Rubli		

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

okt.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	Vetrovi	Nebo
16.	2. pop.	741-0	11-8	sl. sever	jasno
„	9. zv.	741-5	6-5	sl. zah.	„
17.	7. zj.	741-1	3-0	brezvev.	megla

Srednja večerajšnja temperatura 7-1°, norm. 10-4°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Terezije Kasper
ki je 16. t. m. ob 8 1/4 uri zvečer po
dolgem, težkem, z angelso potrpež-
ljivostjo prenašanem trpljenju, pre-
videna s sv. zakramenti za umirajoče,
v Boga vdana blaženo preminula.
Zemski ostanek pokojnice bodo
v petek, 18. t. m. ob 3. pop. v hiši
žalosti, Radeckega cesta št. 11, slo-
vesno blagoslovljeni, nato pa na po-
kopališču pri Sv. Križu položeni k
večnemu počitku.
Sv. zadušna maša se bo darovala
v ponedeljek, 21. t. m. ob 11. do-
poldne v farni cerkvi Marijinega
Oznanenja. 3800
V Ljubljani, 16. oktobra 1912.
Rodbini Stuzzi - Kasper.
I. kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega
sočutja povodom bolezn in smrti
nepozabne, iskreno ljubljene soproge
in srčno dobre mamice, hčere, se-
stre in tete, gospe

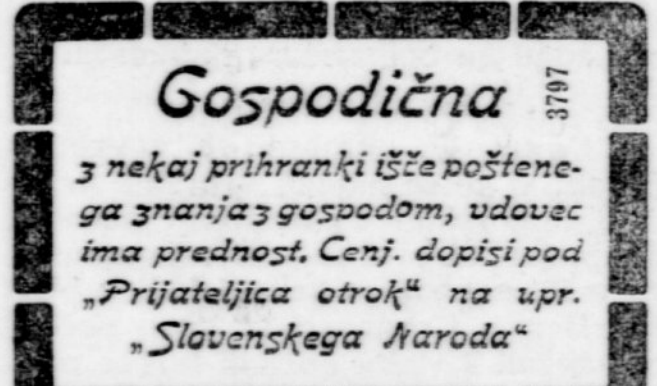
Hermine Perhanc

kakor tudi za mnogobrojno časteče
spremstvo drage pokojnice izreka-
mo presrečno zahvalo vsem udele-
žencem spreveda. osobito pa cenj.
gg. uradnikom ter vsem ljubezni-
jim darovalcem prelepih vencev.

Ljubljana, dne 17. oktobra 1912.
Žaljoča rodbina Perhancova.

Večja trgovska zavarovalnica odda generalno zastopstvo za Kranjsko

proti fiksni plači, proviziji, potnim di-
etam in pravici do pokojnine. Nemško
pisane ponudbe pod „Stalno mesto“
na upravništvo »Slovenskega Naroda«.
3785

Gospodična 3797
3 nekaj prihranki išče poštene-
ga znanja z gospodom, vdovec
ima prednost. Cenj. dopisi pod
„Priateljica otrok“ na upr.
»Slovenskega Naroda“

Svarilo.

S tem svarim vsakogar, da ne
sme mojemu možu Martinu Mezeg
v Rožni dolini pri Ljubljani na
moje ime dati ne denarja niti
denarno vrednost, ker jaz za dol-
gove svojega moža v gostilnah
nisem plačnica. 3794

Marija Mezeg, Rožna dolina 238

Večje tvorniško podjetje išče mlajšega

uradnika.

Pogoji: znanje nemščine in slovenšči-
ne, stenografije in strojepisa. Podudbe
v obeh jezikih z navedbo višine zah-
tevanje plače pod šifro „Uradnik 6647“
na upravništvo »Slovenskega Naroda«.
3788

Grozdje 3737

rumeno K 4, črno K 320, Ia veliki
maroni K 3, česen Ia K 280 za 5 kg
po pošti. Ia rimski maroni p. 100 kg K
36, kostanj p. 100 kg K 22 — pošilja
Ivan Suttner, Gorica.

Trgovski sotrudnik

se sprejme za usnjarsko stroko.

Obširneje ponudbe pod „Marljiv in vesten“
na upravništvo »Slovenskega Naroda«.
3760

Lepo, zračno

stanovanje

s 3 sobami, električno razsvetljavo itd.

se odda s 1. novembrom t. l.

Več pove „Društvo hišnih gospodarjev v
Ljubljani.“ 3789

Konceptni uradnik

z večletno prakso, dobro izurjen, 3793

išče službe ali posla

kjerkoli v odvetniški, notarski pisarni,
trgovinskem, tvorniškem ali drugem
podjetju za celi dan ali več ur na dan.
Ponudbe pod „A. R.“ upravi »Slov. Naroda«.

Italijanski večerni tečaj

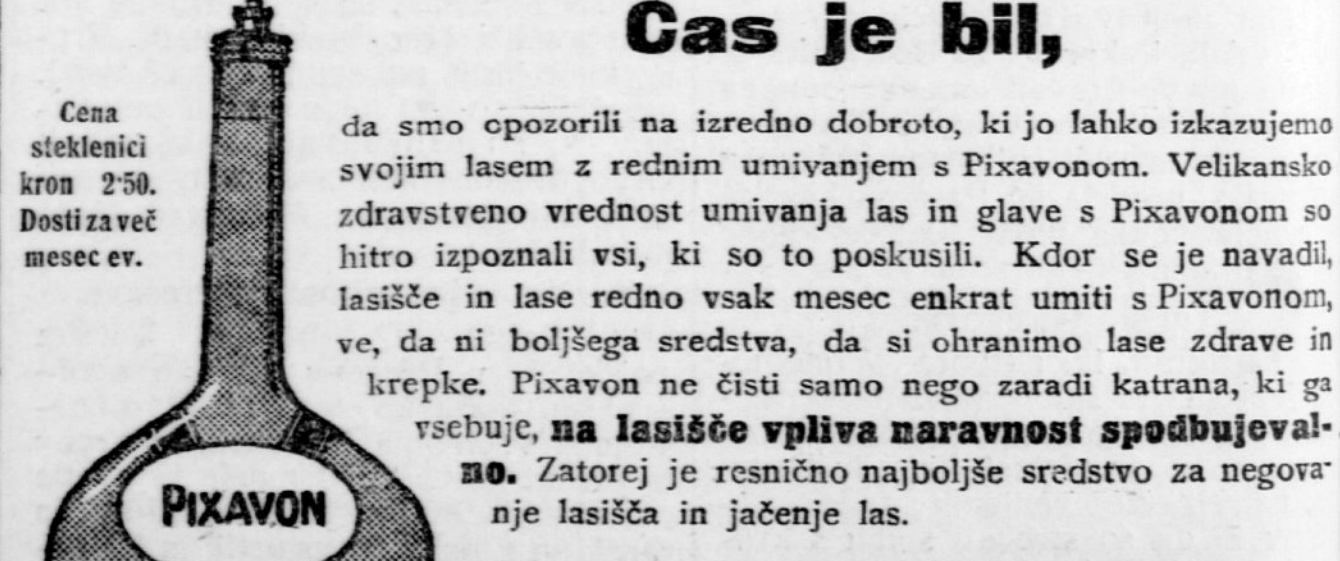
za začetnike in take, ki že nekaj znajo,

se otvori s 24. oktobrom.

Honorar 4 K mesečno od osebe. Pis-
mene prijave na upravništvo »Sloven-
skega Naroda« do 31. oktobra pod:
„Italijanščina“.

Popov
najboljša ruska
čajova znamka.

PIXAVON
Cas je bil,
da smo opozorili na izredno dobroto, ki jo lahko izkazujemo
svojem lasem z rednim umivanjem s Pixavonom. Velikansko
zdravstveno vrednost umivanja las in glave s Pixavonom so
hitro izpoznali vsi, ki so to poskusili. Kdor se je navadil,
lasišče in lase redno vsak mesec enkrat umiti s Pixavonom,
ve, da ni boljšega sredstva, da si ohranimo lase zdrave in
krepke. Pixavon ne čisti samo nego zaradi katrana, ki ga
vsebuje, na lasišče vpliva naravnost spodbujeval-
no. Zatorej je resnično najboljšo sredstvo za negova-
nje lasišča in jačenje las.

Ali ste bolni?
Ali ste nervozni, ali Vas boli glava, ali
trpite na pomanjkanju spanja, revmatizmu,
protinu, ali imate slab želodec, ali trpite na
telesnem zaprtju? Ne zamudite niti trenutka,
zdraviti svojo bolezen z elektriko.
Zanimivo, sijajno opremljeno, 64 strani ob-
sežno, s premnogimi slikami opremljeno
knjigo dajemo občinstvu na razpolago, da
spozna blagoslovljeni učinek elektricitete.
To knjigo pošljemo
gratis in franko
vsakemu bolniku, ki se za to zanima.
Za ženske posebna izdaja.
Electro-Vitalizer, zdravniški zavod,
Budapešte VI., Andrássy-ut 27, Mezzanin 173.

Pohišstvo

vseh vrst najsolidneje izvršeno in po najnižjih cenah dobavlja:
Stalna razstava in tržnica z obrtnimi izdelki v Brnu, reg. zadruga z omejenim jamstvom
podružnica na Dunaju, I., Adlergasse šte. 12.
Popolne oprave za stanovanja, hotele, vile, restavracije, kavarne, pisarne itd. Izvoz pohištva.

1137

Abiturijent

išče kakršnekoli službe.

3679

Naslov pove upravnistvo »Sl. Narod«.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ... Rezervni fond K 53.759.285-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.390.603-61. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: Generalno zastopstvo v Ljubljani: cigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Tvrdba JULIJ MEINL, uvoz kave

privedi v svoji podružnici

3774

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7
18. in 19. vinotoka kuhanje kave
 ter vjudno vabi k obisku — zjutraj od 9. ure naprej dajale se bodo poskušnje brezplačno vsakomur (otroci izvzeti).

Priporočilo.

3687

Podpisani cenj. občinstvu naznanjam, da izvršujem

tesarska dela

vsake vrste najceneje in solidno, na glede na velikost dela. — Izvršujem razne nove stavbe vsake vrste, popravila streh, konstrukcij, razne strešne stole, stolpe, stropne, ograje itd. na delu in blagu. Upam, da se bode oziralo cenjeno občinstvo kolikor mogoče na moje priporočilo ter točno, solidno postrežbo.

FRAN MARTINEC

mestni tesarski mojster, Ljubljana, Prule 8.

Št. 85/o. n. š.

3795

Oklic.

V smislu določil obrtnega zakona z dne 23. februarja 1907 je vsak delodajalec zavezan, da vpiše svojega vajenca v obrtno nadaljevalno šolo.

Pokazalo se je, da nekateri delodajalci tej dolžnosti še niso zadostili.

Radi tega jih podpisani šolski odbor pozivlja, da to **nemudoma** store, ker bi se sicer z njimi moralo postopati kazensko, tako kot določa to zakon.

Šolski odbor obrtno nadaljevalne šole v Ljubljani,
 dne 14. oktobra 1912.

Načelnik: **dr. Ivan Tavčar l. r.**

Anton Šarc

Perilo, — Opreme za neveste.
Domači izdelek. Platno in platneno blago, švicarske vezanine.

Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

Kuharica.

Iščem kuharico, 30 — 40 let staro, ki zna samostojno kuhati, k mali družini. Plača po dogovoru. Naslov pove upravnistvo »Slovenskega Naroda«.

3762

Žitno kavo

najpopolnejši izdelek zadnjega časa, zajamčeno slovanski produkt, pošilja 5 kg v lepi platnjeni vrečki za K4 — po povzetju na vsako avstro-ogrsko pošto. K vsaki pošiljki se priloži prav lepa in dragocena premija, kot požalčen kozarec, lonček, poslikana šatulja, jedilno orodje i. dr. porabni predmeti in prav lepi okraski za gospodinjstvo. Obrnite se zaupno na trdko Jos. Vesely, Praga VII. 526. Češko.

3755

Globin

Pozor! Ponuja se mnogo ali vrednih ponudb.

je najboljšo čistilo za čevlje.

Zahtevajte izrecno Globin: trdko Fritz Schütz jun., d. z. o. z.

Mojih 8 otrok

ki izgledajo zdravi in čvrsti, je moja žena po mojem navodilu vzgojila s **Sladnim čajem**. To naznanjam jaz Ub. pl. Trnkóczy, lekarnar v Ljubljani. Tega dejstva mi ne ovrže nihče. Na stotine mater mi je hvaležnih, ker so sledile mojemu zgledu, ki sloni na **stirijajstotni izkušnji**. Sladni čaj kot živilo za otroke, ki se mu primeša nekoliko mleka, sladkorja, je **varstvo dojenčkom**, čigar raba jih dela odporne ter **otroške bolezni** skoro izključuje ter učinkuje brezhibno, prvovrstno. **Drugič**: Medtem ko vsa druga otroška hranila stanejo 1 do 2 kroni, in se že v nekaj dneh porabijo, stane sladni čaj, zavitek s 1/4 kg **samo 60 vinarjev** in se z njim dojenec lahko hrani 20 do 30 dni. Zoperni, dragi aparat Soxhlet odpade. Zadostuje navadna sesalna steklenica. **Sladni čaj**, pripravljen po dr. pl. Trnkóczyju, je brezdvomno na torišču prehranitve otrok in narodnogospodarske varljivosti pridobitev prve vrste. Kri, moč, zdravje, mirne živce, mirno spanje, 50% prihranka na denarju, najboljši zajtrk, dosežejo, dobe tudi odrasli, ki namesto neredilne, razburilne kave, čaja, pijejo sladni čaj, znamka »Sladine«. Posebno priporočljivo za **bolnike in slabotne**.

3721

Dobiva se v lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladnega čaja, znamka Sladin, pripravljenega po dr. pl. Trnkóczyju, ni zamenjavati s sladno kavo. Tvorbiška zaloga pri lekarnarju pl. Trnkóczyju v Ljubljani, Kranjsko. Po pošti najmanj 5 zavitev franko 4 krone, pošti zavoj za 5 kg s 15 zaviti vsebine 10 kron franko z obratno pošto. Na Dunaju v lekarnah: Trnkóczy, V., Schönbrunnerstrasse 109; III., Radetzkyplatz 4; VIII., Josefstädterstrasse 25; v Gradcu: Sackstrasse 4.

Za resničnost gori povedanega jamči tu navedenih petero trdk Trnkóczyjev, ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb in na stotine zahvalnih pisem mater, med temi takih mater, ki so pred rabo sladnega čaja obupavale, ker so druga živila odrekala.

Domača trdk!

Domača trdk!

Priporočamo

.. solidno trdko .. **modni salon**

damskih in otroških klobukov v veliki izbi ter športnih čepic

vseh vrst

Marija Götzl

Zidovska ulica 8.

— Cene brez konkurence. —

3425

Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem pričel
 v Ljubljani, Gosposka ulica 4, I. nadstr.

krojaško obrt.

Pridobil sem si v večjih evropskih mestih potrebno prakso, zato se najtopleje priporočam za izdelovanje vsakovrstnih oblek za dame in gospode.

3754

Z odličnim spoštovanjem

Peter Zore, krojač.

Točna postrežba!

Cene zmerni!

A VIII 697/11.9.

3727

Oklic.

Prostovoljna javna prodaja.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. VIII. bode na predlog upravičencev po dne 3. junija 1911 zamrl Mariji Rožanc prodajala v zapuščino spadajoče zemljišče vlož. št. 452 davčne občine Rudnik, obstoječe iz parcele št. 167/7 hiša v Rudniku št. 40 z vrtom vred (parcela št. 223/2).

Kot izklicna cena se določa 700 K.

Dražba se vrši dne 24. oktobra 1912 ob 9. dopoldne na licu mesta v Rudniku št. 40.

Ponudki pod izklicno ceno se ne sprejmejo.

Zavarovanim upnikom ostanejo njihove pravice nedotaknjene.

Predlagatelj ima pravico dražbo tekom 8 dni odobriti ali ne.

Pogoji se vpogledajo lahko pred dražbo pri podpisani sodnji, soba št. 33.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.,

dne 3. oktobra 1912.

Prva borovska orožnotovarniška družba

Borovlje Peter Wernig Koroško

družba z omejeno zavezo.

Na I. mednarodni lovski razstavi odlik. z državno kolajno.

Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne puške vseh sestav, za drob in kroglo z najboljšim strelnim učinkom.

Bogata zaloga browning-, Steyer in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračne puške, sploh vse v stroko spadajoče orožje.

Prevzema vsakovrstna popravila in predelavanja pod polnim jamstvom in po najnižji ceni. — Ceniki brezplačno in pošt. prosto.

Pri meni stane:

Topli zimski raglan v vseh modn. barvah 20 K

„ „ „ boljše vrste . . . 30 „

„ „ „ najboljše vrste, rjav 40 „

Največja izbira plaščev, kostumov, bluz in kril za dame in deklice kakor tudi najnovejša konfekcija za gospode in dečke.

Postrežba točna! — Cene priznane nikole!

Angleško skladišče oblek * O. Bernatovič * Ljubljana, Mestni trg 5.

Sezija 1912!

Sezija 1912!

Telefon šte. 16.

Leta 1837. ustanovljena delniška družba

427

Telefon šte. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbnotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Pozor! Rastlinski eliksir Čitaj!

je napravljen iz najboljših zdravilnih gorskih bilj in po zdravniških strokovnjakih preizkušen kot najboljšo zdravilo proti vsem boleznim želodca, črev, jeter in vranice.

Zdravi najbolj zastarele bolečine v želodcu, odstranjuje krče, daje slast in pospešuje prebavo, čisti kri, pomirja živce ter jači in krepí ves život. Zato naj ga naroči vsaka hiša. Na razpolago mnogo priznanic in zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali predplačilu zneska.

Prejela sem vaše steklenice; ker mi dobro delujejo, prosim, pošljite mi še tri velike steklenice rastlinskega eliksira.

Franciška Potočnik, Kavče, z. p. Velenje Stajersko.

3 vel.	ali 12 malih steklenic	franko na vsako pošto	5 K 20 vin.
6 »	» 24 »	» » »	8 » 80 »
9 »	» 36 »	» » »	12 » 80 » 3551

Dobiva se samo pri meni. — Prosim točno adresirati.

Lekarna k Spasitelju, Koprivnica, Hrvaško.

Brivskega pomočnika sprejme takoj.

JOSIP MERZEK na Opčinah pri Trslu. 3779

BLUZE,

krila, kostume, plašče, pe-
rine, predpasnike,

otroške oblekice

plaščke, klobucke, havbice, čepice,
higijenične potrebščine za novorojenčke
in vsako modno blago pošilja na izbiro

M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9.

Na debelo in drobno

po nizkih cenah priporočam svojo
bogato založeno 27

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kra-
marskim blagom in pleteninami.

354 Devocionalije

in vse vrste blago za božja pota.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnihkov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

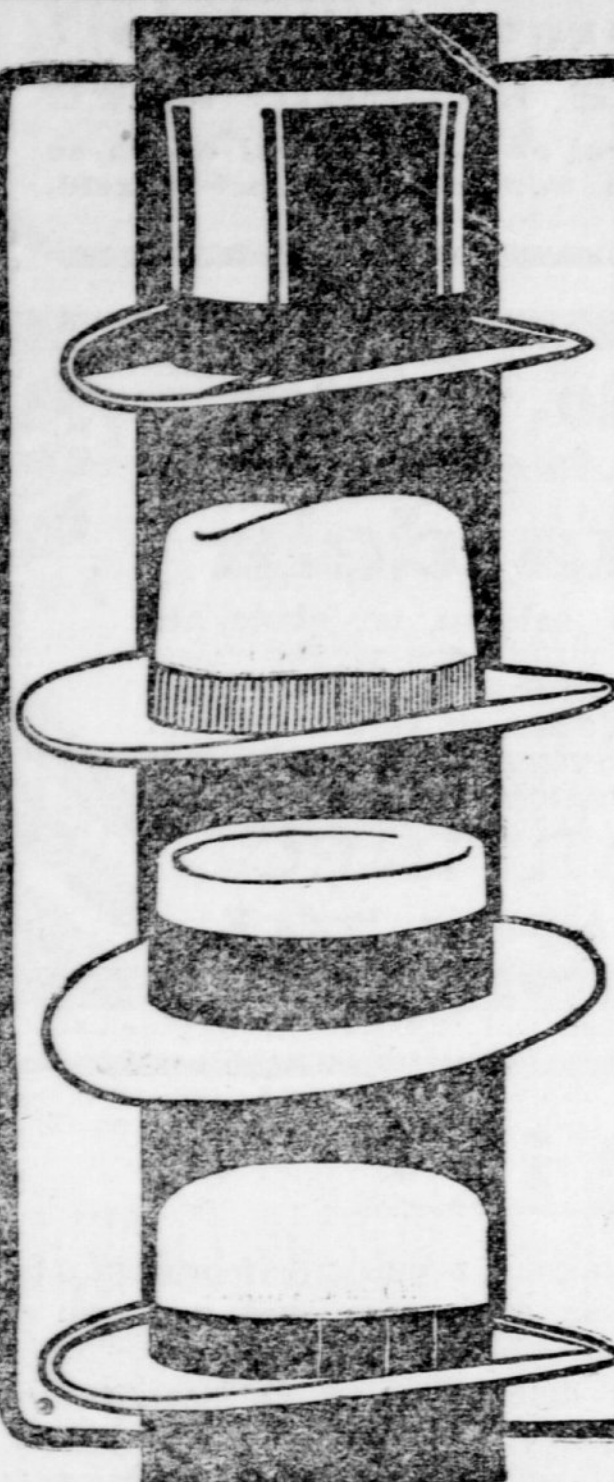
Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

47
Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

Klobuki

Cilindri

Čepice

Kravate

Rokavice

Srajce

Nogavice

Zepni robci

Naramnice

Dežniki

Prf. Jägrovo

trikot - perilo

itd. 3520

: Modna in športna trgovina :

P. Magdič

Ljubljana, naspr. glavne pošte.

1887 Jubilejni cenik 1912

== zastoj in poštne prosto. ==

UNION ure najboljše
in najbolj
:: natančne. ::

Največja izbira damskih ur
v modernih zapestnicah.

FR. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1

delničar prvih švicarskih tovarn ur v
Bielu, Glashütte in Ženevi. 3390

Lastna tovarna ur v Švici.

Družba sv. Cirila in Metoda

:: pozivlja in prosi ::
cenjene somišljenike, da
se poslužujejo edinole

Ciril in Metodovih vžigalic,

! kajti edino od teh ima družba podporo !

Vsaka druga znamka
se naj odločno zavrne.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Dolžnost nas veže, ter poziv-
ljamo vse brate Sokole, da se
poslužujejo edinole

Ciril in Metodovih v ž i g a l i c.

Na ta način se bode zvišal
promet, kar bode tudi Sokol-
stvu v prid.

Slovenska sokolska zveza.